

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej

Fél évre ... .. 480 Lej

Negyed évre ... .. 240 Lej

Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Véget ért

a parlament rendkívüli ülészaka.
Papacostea vezérigazgató nyilatkozata
az ajándékgyűjtés eltöltéséről.

(Az 'Aradi Közlöny' bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kamara délelőtti ülésén Madgearu szólal fel Papacostea postavezérigazgató és Averescu tábornok titkárának háza ügyében. Papacostea azonnal válaszol és kijelenti, hogy mihelyt a lapokból értesülést szerzett a részére szóló gyűjtésről, azonnal körrendeletben megtiltotta, hogy a tisztviselők fizetéséből bármit is levonjanak erre a célra. Hangsúlyozza, hogy utasította a postaigazgatókat, szüntessék be a gyűjtéseket. Hajlandó bármilyen vizsgálatot elfogadni és bármilyen büntetést kiroáni azokra, akik a gyűjtést megindították. Kérdezi, hogy megbüntethető-e az a sajtó, amely az ő becsületét a sárba tiporta. Calinescu nemzeti-parasztpárti kérdést intéz a nemzetközi gazdasági konferencián részt vett román delegáció összeállítására és működésére tárgyában. Hangsúlyozza, hogy a román kiküldöttek semmiféle jelentést nem terjesztettek elő Románia gazdasági helyzetéről. Manoilescu azonnal válaszol és kijelenti, hogy nem ismeri a genfi román delegáció működését, de nincs semmi ok aggodalomra, mert bizonyos, hogy az ország érdekeit a kiküldöttek jól megvédték. Ioanitescu kérdést intéz a kormányhoz, miért rendelték el a hadgyakorlatokat most, amikor a mező munkálatok folynak és semmiféle komoly bel-, vagy külföldi okok nem fognak fenn a katonaság létszámának felemelésére. Az ország gazdasági és pénzügyi helyzete miatt is kifogásolja ezeket a költségeket. Cuza kéri a keresztény ligából kizárt képviselők mandátumának megsemmisítését. Az indítvány ellen többen felszólalnak és hangsúlyozzák, hogy ez is egyike Cuza megszokott tréfáinak, amelyet nem kell komolyan venni. A kamara elhatározza, hogy a kérést a panaszbizottsághoz teszi át. Az ülés végén Madgearu ismét felszólal és kijelenti, hogy meggyőződést szerzett arról, hogy Papacostea vezérigazgató körrendeletben tiltotta el a további gyűjtést és a befolyt pénz visszaadására utasította a postaigazgatókat. Ezután a kamara törvényjavaslatot szavaz meg, amely szerint Szatmarmegye székhelyét Szatmarra helyezik át.

A délutáni ülésen folytatták a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó javaslat részletes vitáját. Otetelesanu előadó az agronomok fizetésére vonatkozólag terjeszt be javaslatot. Manoilescu rámutat az agronomok szerepének fontosságára. Radu lelkész az erdélyi papság érdekében szólal fel, majd Otetelesanu, Bulinsky és Radulescu beszélnek és a vonatkozó szakaszokat a kamara kisebb módosításokkal elfogadja.

A miniszterelnök hivatalos közlése szerint a parlament rendkívüli ülészaka a mai napon véget ért.

Házassági ajánlatokkal ostromolják az Óceán hőst.

Az egész világ ünnepli a hős repülőtestet. — Lindbergh egy millió dolláros ajánlatot is kapott. — De Pinedo is utnak indult, de egyelőre eltűnt.

(Az 'Aradi Közlöny' távirati tudósítása.) Európa és Amerika ma egy névtől visszhangzik és ez a név talán az első, amely több mint egy év óta lelkes és forró örömben egyesít minden kultúrebert. Ebbe az örömben nem szól bele a nemzetiségi féltékenykedés, ez az öröm nem áll meg a térképvonta határokon, mert ez az öröm mindenkié. A név egyszerű hangzása: Lindbergh Károly s a név mögött két asszony áll, akiknek a neve szintén összeforrott ezzel az eseménnyel. A két asszony közül az egyik, Nungesser szomorú édesanyja, aki egy párisi ház hatodik emeletén várja még mindig haza fiát, a másik Lindbergh boldog édesanyja, aki örömmel telve hallgatja fia dicsőítését. A két asszonyt összekötötte egy pillanatra az a biztos kéz, amely a repülőgépet Newyorktól Párisig kormányozta: Lindbergh az ünneplés után felkereste Nungesser szomorú édesanyját és kezét csókolt neki. Ezzel teljessé lett az ünnep és a szomorú párisi öregasszony egy pillanatra talán azt érezte, hogy az ő fia tért vissza.

Keresik Nungesseréket.

Nungesserékről, akik bizonytalán az Óceán hajjai között lettek halálukat, naponta érkeznek az elképzelt jelentések. A londoni jelentések szerint az Oihild hajó szikratávirón azt a szenzációs jelentést küldte, hogy az északi szélesség 40.30. s a nyugati hosszúság 33.39. pontján egy egyszerű kis vitorlás hajóval találkozott, amely vízi repülőgépet vontatott maga után. A hidroplanon háromszínű zászlót látott a hajó kapitánya, aki azt hiszi, hogy ez volt Nungesserék gépe. Az angol lapok véleménye szerint behát a két francia repülő megmenekült. A kanadai jelentések szerint az ottani kormány is olyirányú jelentést kapott, mintha Nungesserék ott kényszerültek volna leszállni és a kanadai hőmezőkön bolyonganának. A kormány elrendelte, hogy keressék át a hőmezőket.

Amerika nemzeti ünnepre készül.

A boldog anya fia: Lindbergh Károly pedig az ünneplés központjában áll. A newyorki jelentések szerint Amerika fényes ünneppé készül Lindbergh fogadtatására. Baltimoreban mozgalom indult meg, hogy hadihajót küldjenek ki Lindbergh hazahozatalára, ami valószínűleg meg is történik. Nagy fogadtatási ünnepséget készítenek a stadionban vagy a pologrundon, Amerika két legnagyobb sporttelepén. De még ezeket is át kell azonban építeni, mert félmillió emberre számítanak. A kongresszus aranyéremmel fogja a bátor repülőt kitüntetni és arról is szó van, hogy magas katonai kitüntetést adnak neki. Mivel a nemzeti gárdában, ahol Lindberghnek kapitányi rangja van, csak az őrnagyságig vihetné, a haditengerészethez helyezik át. Lindbergh édesanyja ma visszautasította egy filmtársaság ajánlatát, amelyben százezer dollárt akartak adni az anyának, ha eljátsza egy film főszerepét.

Lindbergh új beszámolója utjáról.

A párisi jelentések szerint a Matin érdekes intervjut hoz a nap hőstől. Lindbergh kijelentette:

— A nyugati és keleti széláramlat rendkívül segített utamon és utamnak legalább egyharmadrészeben hátra kaptam a szelet. Európából Amerikába sokkal nehezebb repülni, mint fordítva. Gépem kipróbált, erős, kitűnő gép, amely leszálláskor ugyanolyan állapotban volt, mint induláskor. Nem rögtönzöttem vállalkoztam az utra, hanem a legaprólékosabb módon előkészítettem rá. Ha egyszer üzembe helyezik a rendszeres repülőjáratot, úgy legelsősorban alkalmas kikötőhelyeket kell létesíteni. Főképpen Írország és Skóciában kellenek kikötők. Utközben aránylag keveset szenvedtem, mert fülkém praktikusán van beépítve és teljesen zárt. Néhány korty víz s másfél szendvics volt a táplálékom. Amikor leszálltam, erősen szomjas voltam.

Házassági ajánlatok Lindberghnek.

Lindbergh ünneplése szakadatlanul tart. Eddig körülbelül kétezer üdvözlő táviratot kapott és százszámra árasztották el házassági ajánlatokkal. De komoly üzleti proposíciókat is tesznek neki, így Day ezredes 10 előadásért 60.000 dollárt ajánlott fel, az impresszáriók, színházi és filmvállalatok, lapok, kiadók mindent elkövetnek, hogy lekössék Lindberghet, a kihez eddig egy millió dollárnyi komoly ajánlat érkezett. A repülő ma megnézte gépét, melynek vásznából egy darab sem maradt meg: a lelkes francia közönség emlékéül elvitte magával. Megadta az utasításokat a rekonstrukciónak, majd az Elyséebe ment, ahol Doumergue köztársasági elnök fejedelmeket megillető ceremóniával fogadta és maga tűzte fel mellére a becsületrendet. Páris városa csüörtökön nagy ünnepséget rendez még Lindbergh tiszteletére.

A budapesti jelentések arról számolnak be, hogy a tegnapi összehívott rendkívüli tanácsülésen Ripka Ferenc főpolgármester indítványára, elhatározták, hogy üdvözlő táviratot küld Budapest tanácsa Washingtonba Lindbergh sikere alkalmával.

Lindbergh kölcsönruhája.

Lindbergh tudvalevőleg semmi podgyaszt nem hozott magával Párisba, hanem egyszerű szürke utiruhájában tette meg a harmincnégy órás utat és más kalapot sem hozott magával, mint olcsó amerikai szalmakalapját. Ilyenformán komoly nehézségei voltak Lindberghnek a hivatalos látogatásai abszolválásánál, miután a francia köztársaság elnökéhez még sem mehetett szürke zakkóban és szalmakalapban a becsületrend tisztje keresztjét átvenni. Vasárnap az üzletek mind zárva voltak, így még csak nem is vásárolhattak Lindbergh számára kész ruhákat sem, tehát nem maradt más hátra, mint hogy valaki kölcsönadja az Óceánt átrepülő bátor pilótának valami sötét ruhát. Maga Herrick nagykövet segítette ki a bajból Lindbergh kapitányt, aki cilindert és zakettjét adta kölcsön.

De Pinedónak nyomaveszett.

De Pinedo, aki hétfőn reggel elindult Uj-Fundlandból Portugália felé, nyomtalanul eltűnt, ami nagy nyugtalanságot okoz. Az Azori szigetéről érkező jelentések szerint tegnap

estére nem érkezett meg és egy portugál agyúnaszád több motorcsónakkal végigkutatja a partokat. Az idő esős, azonban a tenger nyugodt. Az Elzász német sorhajó állandóan működésben tartja fényszóróit, hogy De Pinedo-riak jelezze az utat.

A magyar parlament üdvözi Lindberghet.

A magyar képviselőház mai ülésén Kéthly Anna kérte az elnököt, hogy a törvényhozás is keresse alkalmat kifejezni Lindbergh sikere feletti örömét. Hermann kereskedelmi miniszter:

— Meghajtom az elismerés zászlaját Lindbergh előtt — mondotta, — a tudás, akarat és a nemzet szeretete a legnagyobb tényekre képesít. Mi, fejlődésünkben visszatartva, az aviatikának csak szerény tagjai, csodálattal nézzük a fejlődés lehetőségeit és csak azt kívánjuk, adjanak nekünk is lehetőségeket, hogy a nemzeteket a levegő békés meghódításának útján követhessük.

Huszár Károly: A törvényhozás elismerését fejezte ki Lindberghnek. Megemlékezett az uttorokról, akik hasonló feladatra vállalkoztak, de célt nem értek. Majd üdvözölte az amerikai törvényhozást, az öntudat és nemzeti becsvágy példájáért. Kívánjuk, hogy ezen nagy teljesítmény minden időben a békének teljesítménye legyen, — mondotta. Huszár Károly szavait minden oldalról taps fogadta.

Mitilineu

a magyarokkal való együttműködésről.

„Magyarország adja fel eddigi passzív álláspontját”.

Belgrádból táviratozzák: Egy belgrádi szerb lap vezércikkezik Magyarországnak a kisantant államokhoz való viszonyáról. A cikk szerint Mitilineu a jóviszony megteremtéséről mondotta, hogy mindössze annyi szükséges, hogy Magyarország eleget tegyen bizonyos előfeltételeknek, elismerje a trianoni állapotokat, lemondjon a revans és a revízió gondolatáról. Amennyiben, Mitilineu szerint, ez nem volna lehetséges, úgy a kisantant egysége tárgyaljon Magyarországgal, akkor nem lenne hátrányos, ha a tagállamok külön-külön megjavítanák Magyarországhoz való viszonyukat. Szükséges — írja továbbá a lap, — hogy Magyarország feladja eddigi passzív állásfoglalását szomszédaival szemben és célul tűzze ki az azokkal való kifejezett együttműködést.

Megvédik az autókat.

Szigoru miniszteri rendelet a kódobálók ellen.

(Arad, május 24.) Az automobiltulajdonosok között már régi és orvosolatlan panasz az, hogy a járhatatlan gödrös országutak sokszor egyetlen turant alkalmával tönkreteszik a kocsit. Ujabbán azonban egy másik, még sokkal súlyosabb panasz is hallatszik az egész országban. Rosszindulatu, felelőtlen emberek, vagy éretlen gyermekek azzal szórakoznak, hogy meggörbített szegeket dobálnak el az országutakon és legkedvesebb mulatságuk, ha egy-egy automobilnak pneumatikja kilyukad. A másik szórakozásuk: az automobil megdobálása. Ugy az aradi államrendőrségben, mint az ország minden nyomozó hatóságánál számos feljelentés van, amelyek az automobil-dobálás miatt kérik védelmet. Több ízben megtörtént, hogy az autó utasai súlyosan megsérültek egy-egy odadobott fadarabtól, vagy kavicsból. Mint ismeretes, Aradon az elmúlt hónapban katasztrófális következményekkel járt egy ilyen éretlen gyermekcsíny. Egy aradi ügyvéd automobilját dobálták meg a curti uton és a soffór üldözőbe vette a dobáló gyermekeket, akik közül az egyiket elfogta és megütötte. A szerencsétlen gyermek, mint a boncolás megállapította, szívizühüdsében halt meg a rémülettől.

Az ilyen és hasonló panaszok a közlekedésiügyi miniszteriumig jutottak fel, ahonnan ma délután körrendelet érkezett az aradi államrendőrséghez, amely szigorúan utasítja a nyomozó hatóságokat, hogy a legsúlyosabb körülményeket vezessék be az automobil-dobálók ellen és példás büntetésben részesítsék őket. Ugyanez a rendelet megérkezett az összes szolgabírókhoz, jegyzőkhöz és a községek nyomozó hatóságaihoz is.

Anglia szakít Szovjet-Oroszországgal.

Az angol kormány elhatározta a diplomáciai viszony megszakítását és a kereskedelmi szerződések felbontását.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójától.) Az angol—orosz konfliktus ügyében ma elhatározó döntést hozott az angol minisztertanács, amely kimondotta, hogy megszakítja a diplomáciai viszonyt Oroszországgal és felbontja a vele kötött kereskedelmi szerződést. Ezzel azután minden kapcsolatot megszüntetett a szovjettel és nyíltan kilépett ellene a színtérre. A fontos politikai esemény részletei az alábbiak:

A belügyminiszter már bejelentette, hogy az alsóház legközelebbi ülésén szenzációs leleplezéseket tesz az Arkosnál tartott házkutatás eredményeiről. Ugyanezen az ülésen tárgyalják azután le a további lépéseket is. Tegnap este fontos minisztertanács volt, amelyen Chamberlain ismertette a helyzetet és a legszigorúbb intézkedéseket ajánlotta. A minisztertanács, amely a késő esti órákig értekezett, döntő lépésre határozta el magát. Kimondotta, hogy felbontja a szovjettel a megkötött keres-

kedelmi egyezményt és megszakítja a diplomáciai összeköttetést. Elhatározta még, hogy Anglia erélyes jegyzéket intéz Moszkvába és közli, hogy három ok miatt kénytelen minden összeköttetést megszakítani Oroszországgal. Az első ok az, hogy az Arkosnál tartott házkutatás alkalmával nagyszabású angolellenes agitációt leplezett le, másodsor az angol—orosz kereskedelmi szerződést számtalanszor és súlyosan megszegte a szovjet, harmadszor az oroszok Angliában veszedelmes kommunista propagandát fejtenek ki. A jegyzéket már a mai nap folyamán el is küldték Oroszországnak.

A londoni jelentések szerint ma este érkezik Londonba Amerikából Macdonald, aki azonnal összehívja a munkáspárt vezetését s fanácskozik velük az angol—orosz konfliktus ügyében tanusítandó magatartásra vonatkozólag.

Mégis gyűjtenek Papacostea postavezérigazgatónak.

Papacostea erélyes megtorlást helyezett ugyan kilátásba a tiltó rendelkezés megszegőivel szemben, de rendelkezését eddig nem igen respektálták. — Teljes erővel folyik tovább a kényszeradományok összegyűjtése.

(Arad, május 24.) Megirtuk, hogy Papacostea postavezérigazgató napokban kelt körrendeletével a leghatározottabban megtiltotta a postahivatalok alkalmazottainak, hogy bármilyen címen is az ő részére gyűjtést indítsanak. A vezérigazgató ugyanis — mint rendeletében mondja — a legnagyobb megdöbbenéssel a sajtó útján vett tudomást arról, hogy egyes postaigazgatóságok területén nagyobbarányú gyűjtés indult meg, abból a célból, hogy számára villát vásároljanak. Nyomban rendeletet adott ki, amelyben azon a címen, hogy az ilyen gyűjtés nem férhet össze a köztisztviselő tekintélyével és csak visszaélésekre adhatna alkalmat, megtiltotta, hogy a gyűjtést továbbra is folytassák, amennyiben egyáltalán nem reflektál a gyűjtés útján felépíteni kívánt villára, amelyet ha mégis neki ajándékoznak, ez esetben a postások számára szanatóriumnak rendezné be.

Ugyilátszik azonban, hogy a szokatlan mozgalom kezdeményezői egyáltalán nem vették tekintetbe a postavezérigazgató rendeletét és noha a rendelet a legszigorúbb megtorlást helyezte kilátásba, egyes postaigazgatóságok területén még mindig folynak a gyűjtések a vezérigazgató villájára. Sőt — mint az egyes postahivataloknál is megtörtént — a postatisztviselőkre és alkalmazottakra is bizonyos kényszerült adakozási kvótát róttak ki s aki tiltakozott a május havára járó illetményéből való 100—300—500 lejes önkényes levonások ellen, azt összeszidták és fegyelmivel fenyegették. Álljon különben itt szóról—szóra a levél, amit ma hozott az Aradi Közlönynek a posta:

Tisztelt szerkesztő ur! Dacára megjelent cikküknek, főnöki parancsára fizetésiünkben mégis levontak 100—300—500 lej kényszer adományt Papacosteának. Amelyik közönlünk vonakodott fizetni, azt „porcarie” (disznóság) szavakkal bántalmazták. Nekünk nincs hatalmunk ellenszegülni, önök tudnak tenni ellene, amire kérjük is önöket. Mindannyian.

Ugyanez történt több helyen is, ahol a postatisztviselőktől és alkalmazottaktól több mint 100,000 lej vontak le a postaigazgatónak szánt villa-alapra. Miután többeknek tudomásuk volt a tiltó rendelkezésről, megjelentek a pénztárnál és a rendeletre hivatkozva, viszáskérték a levont összegeket. Ezeknek azonban azt válaszolták, hogy a vezérigazgatónak ugyan nem vásárolnak villát, de a begyűlt pénzen Bucurestiben postásszanatóriumot fognak létesíteni. Miután ez a kifogás annál kevésbé állhat fen, mert hiszen erre a célra az elmúlt télen több mint hat millió lej gyűlt össze, közelfekvőnek látszik a feltevés, hogy az alsóbb hivatalok főnökei csak azért merésze-

lik dezavualni a vezérigazgató rendeletét, mert azt csupán szemfényvesztésnek tartják. Bizonyosság erre különben az is, hogy a rendelet még a bucaresti-i központi postahivataloknál sem vették tekintetbe, holott ott igazán a legkönnyebb volt az ellenőrzés.

A posta alkalmazottainak amúgy is aránytalanul csekély fizetéséből bármilyen alapra is havi 3—500 lejet levonni, legalább is méltánytalanság. Éppen ezért, aligha hihető, hogy Papacostea vezérigazgató ezek után megtorlatlanul hagyná az egyes postaigazgatóságok önkényes eljárását. A közvélemény tiltakozó szavát hívjuk fel, amikor az a jogos kívánság lesz mindinkább urrá, hogy a postásoknak feltétlenül vissza kell utalni a jogtalanul levont összegeket, mert azon a címen, hogy a kiszívetésű köztisztviselő fele fizetését vonják le, nem lehet házat venni senkinek, de még szanatóriumot sem szabad felállítani.

A miniszter arcképe.

Érdekes epizód Trancu-lasi aradi látogatásáról.

(Arad, május 24.) Valahányszor Trancu-lasi közmunkaügyi miniszter Aradra jön, mindig hátramarad emlékül néhány kedves epizód, amely élénken jellemzi a miniszter közvetlenségét, kedvességét és demokratikus magatartását. Ezuttal is néhány kedves emléket hagyott hátra a népszerű miniszter. Amikor Aradra érkezett, meglátogatta az ipartestületet és be akarta a vendégkönyvbe írni nevét. Keresni kezdték a vendégkönyvet, a végén azonban kiderült, hogy a vendégkönyvet biztos helyre elzárták, a kulcsot elvitték, úgy, hogy lehetetlen volt előkeríteni a könyvet. A minisztert-fogadók zavarban voltak, nem tudták, mit mondjanak Trancu-lasinak. Végre mégis megmondták, hogy a vendégkönyvet nem tudják előadni, mire a miniszter kedélyesen megjegyezte:

— Na, akkor más emléket adok, — ezzel fényképet vett elő zsebéből és ráírta, hogy május 22-én ott volt és aláírta.

Trancu-lasitól különben többen kaptak vásárrnap este fényképet. Este ugyanis a Városi Kávéházban ült és több aradi urral elbeszélgett. Arra a hirre, hogy ott van Trancu-lasi, sokan keresték fel és emléket kértek tőle. Addig, amíg még volt fényképe, mindenkinek szívesen adott. Amikor aztán kifogyott, nevetve jegyezte meg:

— Majd ha legközelebb jövök Aradra, több fényképpel szerelem fel magam. — S ezek után érthető, hogy Trancu-lasi közmunkaügyi miniszternek minden aradi látogatása kedves élménye a város közönségének, amelyet különben teljesen meghódított Trancu-lasi közvetlen modora... (m. r.)

Megsemmisítettek egy zsinati mandátumot Aradon

Izgalmak között folyt le ma a mandátumok igazolása. — Akadémia lesz az aradi román teológiából. — A zsinat holnap délelőtt fejezi be tanácskozásait.

(Arad, május 24.) Vasárnap délelőtt kezdődött az aradi zsinati ülés, amelyen eddig több fontos és érdekes határozatot hoztak. A vasárnapi ülés formalitásokkal telt el. Hét óra terjesztette elő a gazdasági bizottság az egyházmegyei központ költségvetését. Ez a szentszék, a teológia és görög keleti tanítóképző ezévi költségvetéséből áll és összege több mint hét millió lej. A ma délelőtti ülésen az egyházi bizottság előterjesztette az elmúlt év vallásügyi jelentését, amelyet a zsinat tudomásul vett és elfogadott. Fontos határozatot hoztak az aradi görög keleti teológiára vonatkozólag, amennyiben a teológiának akadémiai jellegűt adtak és az eddigi három éves tanfolyam helyett négy éveset állapítottak meg. A jövő tanévtől ez a határozat érvénybe is lép, úgy, hogy 1928-tól négy éves lesz az aradi görög keleti teológia.

Ma délután a mandátumok verifikálása volt a programon. Mint ismeretes, tizenkilenc mandátumot feleltek meg és a zsinat ma délutáni ülésén tárgyalta le élénk viták közepette a felelőzéseket. Elsősorban az aradi kerület került elő, dr. Iancu Cornel és Mol-

dovan József mandátumát kifogásolták. Miután azonban a felelőzést a kitűzött 14 napi határidő után adták be, azt semmisnek deklarálták és verifikálták a mandátumokat. Ugyancsak helybenhagyták a curtici-i választást, ahol dr. Iancu Ádámot és dr. Hutoran Victort választották meg. Itt sem találtak indokoltnak a kifogásokat. A chisinei mandátumok ügyében úgy határoztak, hogy verifikálják a megválasztott dr. Marsieu Justin és dr. Veliciu Emil mandátumát, azonban, miután a felelőzés választási visszaéléseket állapít meg — elrendelték a vizsgálatot a választás ügyében. Egy mandátumot meg is semmisítettek, Comlausul-Banateanban dr. Lata Györgyöt választották meg. A választást megfeleltek azon a címen, hogy két község szavazatait nem vették figyelembe. A zsinat meggyőződött a felelőzés igazáról, megsemmisítette a mandátumot és a legtöbb szavazatot nyert dr. Baran Coriolant deklarálta megválasztottnak. Ezután a radnai kerületre került sor, ahol Beles Jenőt, és dr. Cotioiu Romualdot választották meg. Ebben az ügyben még nem hoztak döntést. A zsinat különben holnap délelőtt fejezi be ülését.

Nagy Endre és az aradi huszártisztek.

Érdekes afféje volt husz esztendővel ezelőtt Aradon az ismert nevű magyar írónak és konferansziának.

(Arad, május 24.) Nagy Endrével vasárnap délelőtt a Maros-parkban sétáltunk, a májusi napfény tékozlóan ömlött át a friss, zöld lombokon. A szó mestere, aki a pódiumon szuverén ur a közönség hangulata előtt, most, itt a természet nagyszerű ragyogásában mintha egy kissé elfogódott volna, határozottan meg van hatva Nagy Endre és csak így érthető meg, hogy aradi emlékeiről kezdett beszélni és hogy azt a husz év előtti kinos affé, amely közötté és az aradi huszártiszti kar között játszódott le, nem az ő szokott, szatirikus stílusában, hanem így mesélte el:

Harc a zengerájok ellen.

— Husz esztendővel ezelőtt még nyoma sem volt a magyar kabarének — kezdte el Nagy Endre — Pesten és a vidéki nagyvárosokban ugynevezett „zengerájok“ működtek, a hol az egész műsor német nyelven pergett le. Perczel Dezső volt akkor a belügyminiszter, aki a magyar nyelv szupremáciája érdekében elrendelte, hogy a zengerájok műsoruknak legalább felerészét magyarul játsszák le. A rendelkezés persze nem volt meg a kívánt hatása, mert a zengerájok úgy játszották ki, hogy este 8—10-ig, amikor még senki sem volt a lokálban, leadták a magyar számokat és csak 10 órakor kezdték, persze németül, a tulajdonképeni műsört. Erre aztán felkerestem Perczel minisztert, előadtam neki programomat, a mellyel csakhamar kiszorítottuk Pestről a zengerájokat. A program rövid és egyszerű volt: sokkal jobb műsört adtunk, mint ők. Én magam konferáltam, kuplékat, szonokát írtam, jelenetekben játszottam és rövid idő alatt meghódítottuk a pesti közönséget, amelynek nem kellett már a primitív és unalmas német műsor. A zengerájok hanyatthomlok menekültek vidékre. Én 1908. nyarán társulatot szerveztem és nagy anyagi áldozatok árán üldözésükre indultam. Akkor már meglehetősen jónévű író voltam és könyveim, meg a kabaré révén országosan ismert. Ezenfelül pedig magyar kultúrmissziót teljesítettem, amikor városról-városra menve mindenfenn kiszorítottam a zengerájokat.

Aradi huszártisztek éjjeli támadása.

Igy kerültem nagy társulattal, valóban kitűnő műsorral és számottevő diszlettárral Aradra is, ahol a Fehér Kereszt éttermében állítottuk fel a színpadot. A közönség — emlékszem — 4 korona beléptidit fizetett, az akkori szokás szerint asztalok mellett ült s pompásan szórakozott. Egészen új, rendkívüli és nagyon mulatságos volt, amit nyújtottunk. A

terem zsúfolásig megtelt, csupán a színpad előtt levő hosszú asztal maradt üresen. Éjfél táján aztán, amikor javában benne voltunk a műsorban, feltáruult az ajtó és nagy lármával bevonult egy csomó huszártiszt a terembe. Valami éjjeli gyakorlatról jöhettek, mert a csizmájuk sáros volt, a ruhájuk rendetlen. Ez azonban nem zavarta őket abban, hogy a legfeszitelenőbbül viselkedjenek. A pénztárost, aki jegyeket kínált nekik, egyszerűen félretolták, nagy robajjal és kardcsörtetéssel végigvonultak a zsúfolt termen és elhelyezkedtek az üresen álló hosszú asztal mellett.

Eppen László Rózsi énekelte a színpadon egy finom és hangulatos sanzont, amit persze abba kellett hagynia, amíg a lármás bevonulás tartott. A közönség bosszusan piszegett, végre aztán elült a zaj, a tisztek elhelyezkedtek és László folytathatta a dalt. A huszár urak hangosan bravóztak és barátságosan integettek poharaikkal a művésznő felé, majd mikor egy másik színész — ha jól emlékszem, Ferenczy Károly — lépett a színpadra, botrányos jelenet támadt.

— Menjen le a színpadról ez a csunya ember! Jöjjön vissza a szőke dundi! — Ilyenket kiáltoztak a tisztek, mire én erélyesen léptem fel és úgy, ahogy elült a zaj.

Szünetben a pénztáros ismét odalépett a tisztek asztalához és felszólította őket, váltsák meg 4 koronáért a jegyeiket. Az urak azonban csak egy koronát akartak adni a jegyért. A pénztáros hozzám fordult tanácsért, amire én hangosan kijelenttem.

— Hagyja csak kérem, Aradváros huszártiszti kara ma az én vendégem. Egy fillért sem kell fizetniük a jegyért!

Az ezredes ur és a magyar író.

Előadás után fáradtan és bosszusan mentem fel a szállóbeli szobába, pár perc múlva kardcsörtetés, majd az ajtóban megjelenik egy huszárezredes, a lent mulatozó tisztek parancsnoka és csak úgy az ajtóból, csákósan, fölényesen rámszóli:

— Sie, kapellmeister...

Franciául mondottam neki, hogy egy szót sem értek németül. Erre tört magyarsággal kezdett beszélni:

— Ön megsértette a tisztikart azzal, hogy nem fogadta el a felajánlott egy korona, borralvót. Kérjen azonnal bocsánatot a tiszt uraktól!

Erre aztán végkép elöntött a méreg és magamból kikelve ordítottam:

— Ezredes ur! Én Nagy Endre magyar író

vagyok, aki a miniszter megbízásából kulturális missziót teljesítek. Velem nem lehet ilyen hangon beszélni. Én anyagi áldozatokat hozok a magyar kultúráért, ráfizetek a vállalkozásomra és akkor magyar huszártisztek úgy viselkednek velem és társulatom művészeivel, mintha zengerájban, vagy még rosszabb helyen lennének. Ha az urak nem áldoznak 4 koronát az érvényesülésért harcoló magyar szó érdekében, úgy én nem fogadok el egy koronát, mert én nem akuszom ezredes ur, én ráfizetek inkább és vendégül látom az aradi tisztikart. Tessék ezt megmondani az uraknak miheztartás végett. Ajánlom magamat ezredes ur!

A huszártisztek provokálják Nagy Endrét.

Még az éjjel továbbutaztunk Nagyváradra, ahol másnap este előadást tartottunk. Délután két huszártiszt keresett fel a szalásomon. Bemutatkoztak: gróf Esterházy Miklós Mórinc (a későbbi magyar miniszterelnök) és Molnár Lajos huszárfőhadnagyok. Előadták, hogy az aradi 3-as Hadik-huszárezred tisztikarától hivatalos távirati megkeresés jött, amely szerint Nagy Endre írj megsértette az ottani tisztikart és megkérik a váradi Vilmos-huszárezred tisztjeit, szólítsák fel nevezett urat elégtételadásra. Ők vannak megbízva ezzel a feladattal és most azért jöttek, nevezem meg segédeimet.

Kijelenttem, hogy nem megbízottak után, hanem személyesen óhajtom elintézni az affért és felkértem a tiszteket, hallgassanak meg engem. Helyet foglaltak és én apróra előadtam a történeteket, rávilágítva a vállalkozásom céljaira és arra, hogy önzetlen, kulturális küldetésemben, magyar tisztek részéről ért engem ez a támadás. Megállapítottam, hogy az aradi huszártisztek egyszerűen smucigak voltak, amikor a belépődíjat le akarták alkudni és kifejttem, hogy ilyen körülmények között nem vagyok hajlandó lovagias elégtételadásra.

Gróf Esterházy Mórinc elégtételt ad.

A tisztek figyelmesen hallgattak végig, majd Esterházy Mórinc gróf hozzálépett, kezét szorított velem és azt mondotta:

— Uram, ön minden tekintetben helyesen járt el és mi teljesen az ön álláspontjára helyezkedünk. Az ügy lovagias részét egyoldalú jegyzőkönyvvel intézzük el. Hogy pedig szolidaritásunkról és szimpátiánkról biztosítsuk önt, megkérjük, látogasson meg bennünket a mai előadáson a páholyunkban, mert ezzel is demonstrálni akarunk az ön igaza mellett.

Es Esterházy Mórinc gróf táviratilag jelentette az aradi tisztikarnak, hogy megvizsgálta az ügyet, amely nem alkalmas lovagias eljárásra. Az esetről persze a budapesti, aradi és oradeai lapok hasábos tudósításokat hoztak és a kinos affé országos feltűnést keltett. Annál nagyobb volt az oradeai közönség meglepetése, amikor este, előadás közben megjelentem Esterházy Mórinc gróf és Molnár Lajos huszártisztek asztalánál, akikről pedig már köz tudomásu volt, hogy az aradi tisztek megbízottal és az urak szives barátsággal ültettek maguk közé s vidáman koccintgatva, néhány pohár bort ittak meg velem.

Beszélgetés közben elhagytuk a Marospartot, majd később betértünk a Fehér Kereszt éttermébe ebédelni. Nagy Endre élénken járt a teremben:

— Lásza, itt volt a színpad, itt ültek a huszártisztek, pontosan emlékszem mindenre, pedig azóta már 20 esztendő telt el. Ezért nem tudom elfeledni Aradot, de Esterházy Mórinc gróftól sem, akinek olyképen fejeztem ki hálámat, hogy amikor később miniszterelnök lett, egyetlen egyszer sem figuráztam ki a kabaréban. Pedig higgye el, kedvenc csemege számomra egy miniszterelnök...

Gárdos Sándor.

— Mitileneu külügyminiszter Poincarénál. Párisból jelentik: Mitileneu külügyminiszter tegnap Diamandival együtt hosszabb megbeszélést folytatott Poincaré miniszterelnökkel. A külügyminiszter ezután fogadta a francia sajtó munkatársait, akik előtt ismertette Románia külpolitikáját.

Művészet.

A vilnai drámai társulat Aradon.

Mazó, a vilnai igazgatója, megragadja az operett-társulatot.

(Arad, május 24.) Az elmúlt évben feledhetetlen művészi élményt nyújtott vilnai zsidó drámai társulat — amely jelenleg Timisoarán játszik az emberi szenvedélyek és szenvedések végtelen skáláján — szombaton kezd meg háromnapos bucsu vendéjátékát Aradon. Mazó igazgató, aki ma Aradon járt, munkatársunknak elmondta, hogy külföldi vendéjátékaik utolsó állomása Arad, innen Lengyelországba tér vissza a társulat és Vilnában június 14-én kezdik a szezont. A társulat aradi vendéjátékain Andrejev Leonid A gondolat, Scholem Alechem Véres tréfa és Pirandello: Az asszony, az állat és az erény című világhírű színművét mutatja be. Esetleg egy negyedik estélyt is tartanak, amelyen több nagynevű író alkotásait ismertetnék az aradi közönséggel. Érdekes Mazó igazgatónak az a kijelentése, amely szerint megragadja azt, hogy a jelenleg még Aradon játszó zsidó operett-társulat is vilnai társulat volna. Szerinte ez a társulat önkényesen kölcsönözte magának a vilnai eredetiségét.

Színházi műsor. Nyári színház: Szerda: Biborruháss asszony, operett (Bemutató előadás.) Csütörtök: Biborruháss asszony, operett. Péntek: Nem nőülök, vigjáték. (Kálmán Sári bucsuja és Pallay Mancsi jutalomjátéka. Premier-helyárak.) Szombat: Békefi társulatának fellépte. (Teljesen új műsor.) Vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor: Békefi társulatának fellépte. Hétfő: Te csak pipálsz Ladányi, vigjáték. (Bemutató-előadás. Kiss Mariska 25 éves jubileuma. Premier-árak.) A téli színházban: Vasárnap délután 4 órakor: Nótás kapitány, operett. (Fél helyárak.) Este 9 órakor: Madarász, operett. (Új betanulásban.)

* **A vilnaiak bucsuja.** Ma este a Sulamithban bucsuzott el a négy estén át nagy sikerrel vendégszerepelt vilnai zsidó operett társulat. Ma este is szép ház nézte végig az előadást és lelkes tapsok kísérték mindvégig a vilnaiak bucsujátékát. (=)

* **A elült román opera** június hó 16-án kezd meg a nyári színházban két hétre tervezett vendéjátékát. Az opera igazgatósága a múlt évi meleg fogadtatáson felbuzdulva, az idén még nagyobb személyzettel rándul le Aradra, műsorán pedig több, itt még nem adott opera is szerepel. A 170 tagú művészi, adminisztratív és műszaki személyzet elszállásolási munkái már megkezdődtek. Az opera igazgatósága kéri mindazokat, akik e célból megfelelő díjazás ellenében szobákat hajlandók rendelkezésre bocsátani, hogy e hó-húszonhatodikától, csütörtöktől kezdve az operának a téli színház előcsarnokában levő pénztáránál jelentkezni sziveskedjenek. Az opera rendezősége praktikus ujjtást is életbe léptet. Lehetővé teszi, hogy az előadásokra bárki a helyét előre lekösse és e célból szelvényeket kap. A szelvények alapján a szabadon és tetszés szerint választott előadás előtti napon, este 6 óráig kiválthatja a jegyét, ellenkező esetben azt elárusítják. A szelvények alapján biztosított jegyeket egy külön pénztár kezeli. E hó 26-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor ez a pénztár is megkezd működését és egyelőre naponta csak délután egy óráig lesz nyitva.

* **Kiss Mariska bucsuja.** A budapesti színházak egyik legnagyobb sikert aratott vigjátéka, dr. Csathó Kálmán darabja: a „Te csak pipálsz, Ladányi!” ezt a nagyszerű vigjátékot választotta L. Kiss Mariska, az aradi közönség kedvence, 25 éves jubileumi előadásul. A darabban a többi szerepek a társulat elsőrendű tagjainak kezében vannak.

Könyvolesósági kirakat Kerpelnél

* Az aradi színházi tróda hírel. A Biborruháss hölgy című operett, a szezon legjobb zenel alkotása. Jean Gilbertnek annyi nagyszerű operett komponistájának műve. A színház gondos rendezésben és pompás szereposztásban szerdán mutatja be az újdonságot. — A Nem nőülök negyedik felvonását is megírta Szenes

Béla a Vízszínház számára a 75. előadáshoz. Ez a negyedik felvonás is színre kerül pénteken, amikor Kálmán Sári és Pallay Mancsi bucsuznak az aradi közönségtől. — Békefi társulata szombaton és vasárnapon teljesen új műsorral fog vendégszerepelni. — A vilnai

zsidó drámai együttes, amely mindenütt bámulatba ejtette a közönséget, Bécsbe szerződött. A világhírű társulat Aradon létszáll és három előadást rendez a téli színházban. Hatalmas műsorukból három új drámát játszanak a vilnaiak a hónap 29-én, 30-án és 31-én.

Kifizeti a CFR. a kártérítéseket.

A vasuti államtitkár megnyugtatta az utazó és szállító közönséget.

(Az Aradi Közlöny, bucsu-est-i tudósítójának távirata.) Ionescu tábornok, a CFR. államtitkára, aki most a vasutak vezérigazgatóságának vezetője, drákol szigorral igyekszik kiirtani az adminisztrációban észlelhető visszaéléseket, másrészt pedig üdvös rendelkezésekkel szolgálja a közönség érdekeit. A CFR. újraszervezésével kapcsolatban rengeteg probléma vár megoldásra.

Legérzékenyebben érintette azonban a közönséget a fennálló kártérítési követelések évről-évre huzódó elintézése, valamint a szállítók késedelmessége. A vasutvonalakon uralkodó bizonytalanság miatt a kereskedőket minden évben súlyos károsodás érte. Az érdekeltek mindig kártérítési perrel támadták meg a vasutat, a perek egyre szaporodtak, de elin-

tézni egyiket-másikat csak hathatós intervencióval sikerült — ha sikerült.

Amióta a vasut vezetése új kezekbe került, a CFR. károsultjai valóságos offenzívát indítottak jogos igényeik kielégítése végett. Ionescu a károsultak kielégítését programjába is vette, de éppen a rengeteg sürgetés és panasza akadályozta az ügyek elintézését. Épp ezért Ionescu ma körrendeletet adott ki az érdekeltek megnyugtására. Ebben felhívja az érdekelteket, hogy a kártérítési ügyek elintézéséért ne sürgessék a vezérigazgatóságot, mert a vezérigazgatóság az összes kereseteket elintézi az év végéig. Ezt a körrendeletet az állomásfőnökségek is kötelesek kiragasztani a hirdetőtáblákra, amely megszünteti azt a bizonytalan állapotot, ami rengeteg embernek okozott súlyos károkat.

Rehabilitált aradi szigurancatisztviselők.

Az aradi törvényszék felmentette a pecicai állambiztonsági hivatal megvádolt vezetőit.

(Arad, május 24.) Két alaptalanul megvádolt, ártatlanul meghurcolt és heteken át fogházban sanyalódott szigurancatisztviselőnek szolgáltatott elégtételt felmentő ítéletével az aradi törvényszék Moldovan—Lugosan-tanácsa. Még az elmúlt év őszén történt, hogy az aradi ügyészség többrendbeli feljelentés alapján letartóztatásba helyezte Popa Constantint, a pecicai állambiztonsági hivatal főnökét és helyettesét Potea Constantint, akik ellen az volt a vád, hogy súlyosabb természetű hivatali visszaéléseket, magánokirathamisításokat, sikasztásokat és egyéb hivatali mulasztásokat követtek el. A feljelentéseket a közben Aradra áthelyezett két tisztviselő hivatali utóda adta be ellenük, a hónapokon át tartott vizsgálat azonban semmi bizonyítékot nem tudott megállapítani s így Poteát három heti, Popát hat heti vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték.

A két tisztviselő letartóztatásának híre érthető megdöbbenést keltett, mert ugy Popa, mint Potea előzékeny modorokkal és szives magatartással a közönség becsülését és tisz-

teletét vívták ki. Különösen a Popa Constantint ért alaptalan támadás keltett érthető megdöbbenést, mert a mindenkor korrekett hivatalfőnökről mindenki tudta, hogy csupán indokolatlan hajszá áldozata lehet.

A ma megtartott törvényszéki főtárgyaláson Gitta főügyész helyettes képviselte a vádat, míg a védelmet Mihaileanu és Munteanu aradi ügyvédek látták el. A védők beszédükben ismertették a két tisztviselő ellen már évekkel ezelőtt megindult hajszá részleteit, ami végre is az elmúlt év őszén mindkettőjüket arra indította, hogy áthelyezést kérjenek. A hajszá vezetői azonban ezzel korántsem elégedtek meg s az újabb rágalmozások és feljelentések egész lavináját indították meg Popa s Potea ellen, de az ellenük emelt vádak egyikét sem sikerült rájuk bizonyítani. A törvényszék ma aztán bizonyítékok hiányában Popa Constantint és Potea Constantint az ellenük emelt vádak és következményei alól felmentette. Miután az ítéletben az ügyész is megnyugodott, az ítélet jogerőssé vált s most már a két ártatlanul meghurcolt tisztviselő tesz feljelentést a rágalmozók ellen.

Magyar táncosnő

Benes külügyminiszter sógoránéja.

Regényes házasság a budapesti csehszlovák követségen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Ma délelőtt kötött diszpenzációval házasságot a budapesti cseh követségen Pihak Miroslaw dús gazdag brünni gyáros, Benes külügyminiszter unokaöccse Charlotte Gownnal, a világhírű táncosnővel, aki tudvalevőleg polgári nevén Grossberger Sárika, egy pesti Erzsébet-téri kereskedőnek leánya. Az Aradi Közlöny egy ízben már hírt adott a készülő regényes házasságról, amely ma hivatalosan is valóra vált.

Grossberger Sári, a szerencsés fiatal menyecske amerikai nagynénijénél nevelkedett fényes kómódban, majd mikor még gyermekkorában észrevették, hogy talentumos táncosnő válhatik belőle, kiképeztették és Sári, 16 éves korában Charlotte Gown néven a newyorki Metropolitan tagja lett. Bejárta aztán az egész vi-

lágot. Táncolt a román és a bolgár király előtt is, rengeteg pénzt keresett, egy prágai estélyen pedig megismerkedett Pihak Miroslawal, Benes cseh külügyminiszter unokaöccsével. A dús gazdag brünni gyáros beleszeretett a szép táncosnőbe és egy hónap múlva már meg is volt az eljegyzés. A vőlegény kincseket érő ékszerekkel ajándékozta meg menyasszonyát, aztán eljött Pestre, bemutatkozott a leányszülőknek és holnap pedig a Rivierára indul násztra a fiatal pár. A fiatal férj báró Ullmann Gyula faszori villáját vásárolta meg 3 és fél milliárd koronáért, hogy Pesten legyen lakásuk, Csehországban, Opalovitzban pedig megvette a Herberstein grófok hatalmas birtokát az ősi kastélylyal egyetemben.

Charlotte Gown még mint menyasszony vasárnap fellépett Budapesten is első ízben egy matiné keretében a Renaissance-Színházban, óriási siker mellett, Férje megengedte neki, hogy mint asszony is táncolhasson, de csak úgy, ha művészetét kizárólag jótékony célra érvényesíti.

Boxhajnok menyasszonya. Fősz.: Xenia Desni és Willi Fritsch csütörtöktől az Urániában

Megdöbentő szerelmi tragédia Brasov (Brassó) mellett.

Az elcsábított férj megölte családi boldogságának megromlottját. — Gyilkosság lett az előre elhatározott öngyilkosságból.

(Az Aradi Közlöny brasovi tudósítójától.) Megdöbentő szerelmi dráma látszódtott le tegnap hajnalban a Fagaras melletti Codlea község határában lévő erdőben. Papaná mérnök két revolverlövéllyel megölte sógornőjét. Elena Lupsan 25 éves leányt, aki három éven át szeretője volt. Papaná ezután öngyilkosságot akart elkövetni, de az utolsó pillanatban visszaborzdt ettől és önkívületlen állapotban a csendőrségre rohant, ahol elmondotta, hogy sógornőjével közösen határozta el, hogy a halálba menekülnek, de neki már nem volt annyi ereje, hogy saját magával is végezzen.

A megdöbentő tragédiának különben igen érdekes előzményei vannak. Papaná mérnök 1921-ben Macedoniából került a Brasov melletti Rasnov község ipariskolájának élére. Ebben az időben feleségével és két gyermekével a legnagyobb boldogságban élt együtt, mindaddig, míg felesége kérésére annak hugát, Lupsan Elenát is házába nem vette. Ettől kezdve a szerencsétlen asszony és a két gyermek élete valóságos pokollá vált. A sógornő ugyanis szemet vetett nővére férjére és rövidesen meghitt szerelmi viszony keletkezett közöttük úgy annyira, hogy Papaná teljesen elhanyagolta családját és csak új szerelmének élt. A szerető pedig minden asszonyi jogot és előnyt magának követelt s több ízben kijelentette nővéreinek, hogy csak a két gyermek miatt nem utasítja ki saját házából. Így tartott ez a kínos állapot 1924. végéig.

Mintegy három évvel ezelőtt azonban már tűrhetetlen lett a szerencsétlen feleség élete és hosszas könyörgés után arra kérte férjét, hagyja el őt, mert ha már nem tudja szeretni, képtelen arra, hogy továbbra is nézze, hogy csálja meg saját hugával, akit ő neveltetett és vett házához. Papaná ekkor elhatározta, hogy végleg szakít családjával. Sógornőjével előbb Brasovba, majd Fagarasra ment, ahol mérnöki gyakorlatot folytatott. A férfi azonban lassan ráunt szeretőjére és titokban visszaszökött elhagyott családiához. A sógornő azonban érte ment s a férj, aki ekkor úgy érezte, hogy mégis csak a sógornőjét szereti, ismét követte az egzaltált leányt. A sógornő azonban már nem bízott szerelmese állhatatosságában és mivel az előkészületeket tett, hogy újból visszatérjen családiához, rávette, hogy mindketten kövessenek el öngyilkosságot Papaná eleinte hallani sem akart erről, tegnapelőtt azonban beleegyezett, mert — vallomása szerint — tartott attól, hogy szeretője megmérgezi, ha ellenkezik vele.

A két szerelmes tegnap kora hajnalban Fagarasról gyalogszerrel Codlea község felé indult. Utközben egy erdő széléhez értek, mire a sógornő kijelentette, hogy ez az elhagyott hely a legalkalmasabb tettük végrehajtására. Bementek az erdőbe és egy tisztáson leheveredtek. Papaná a fardtságtól rövidesen elszenderült és arra ébredt fel, hogy sógornője az ő homlokához nyomta a revolvercsövet. Kicsavarta a fegyvert a leány kezéből és kijelentette, hogy meggondolta a dolgot, nem akar meghalni. Erre a leány kacagva biztatta, hogy csak löjjön rá. Papaná szinte önkívületi állapotban felhuzta a ravaszt és kétszer egymásután közvetlen közlőrl a leányra lött, aki összeesett és hörögve kérte Papanát, hogy most jöjjön utána. Papaná azonban a kiállott izgalom következtében elájult. Percek múlva tért csak magához s ekkor tettétől megborzádvá, kalap és kabát nélkül eszeveszten rohant a codlea csendőrségre, ahonnan segítséget kért. Mire azonban a csendőrök a helyszínre érkeztek, a szívtelen leány már kiszenvedett. Papanát kihallgatása után őrizetbe vették és a fagarasi ügyészség fogházába szállították.

— Halálos autókarambol. Slatináról jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt ma reggel a slatina-cornesti-i utvonalon között lévő Tarulul erdő közelében. Niteanu serbanesi vizsgálóbíró autója a nyílt országuton összeütközött Nitica Petrescu craiovai kereskedő autójával. Mindkét kocsit az árokba fordult. Az utasok közül négyen súlyos sérüléseket szenvedtek. Niteanu vizsgálóbíró a szenvedett sebesülések következtében még a délelőtti órákban kiszenvedett. A vizsgálatot megindították annak a megállapítására, hogy a nyilvános uton miképpen történhetett meg a halálos katasztrófa.

Hogyan érte 60.000 lei károsodás Aradvárosát?

Olariu városi titkár beadványa a tévesen értelmezett kövezetvámkedvezményről.

(Arad, május 24.) Az Aradi Közlöny számolt be egyedül arról az érdekes ügyről, mely most Aradváros vezetőségét foglalkoztatja. Még 1925-ben történt, hogy a tanács Kardos Miklós aradi ásványvízkereskedőnek a kövezetvám 50 százalékos engedményt adott minden teljes vaggonszállítmány után. A tanács határozatról Olariu István akkori pénzügyi tanácsos levélben értesítette Sztupariut, a városok főnökét. A pénzügyi tanácsos levelében azonban csak annyit írt, hogy minden teljes vaggonszállítmány után 50 százalékos engedmény jár, azt azonban nem írta be, hogy ez csak Kardos ásványvízkereskedőre vonatkozik, amiből azután kellemetlen tévedés keletkezett. A levél vétele után ugyanis minden Aradra beérkező vagon-szállítmányt a felére adóztak meg és a városnak — mint most kiderült — körülbelül 60.000 lei kárt okozott ez a tévedés.

Ebben az ügyben ma érdekes beadvány érkezett Aradváros vezetőségéhez. Olariu István városi titkár kéri beadványában a vizsgálat megindítását annak megállapítására, ki a hibás a 60.000 lejes kárért. Beadványában elmondja a történeteket. Annak idején — szól a beadvány — eljött hivatalába Sztupariu, aki megkérte, terjesszen elő a tanácshoz egy kérvényt, amelyben Kardos 50 százalékos engedményt kért. A tanácsos bevitte az ügyet a tanácsba és miután Sztupariu külön is megkérte, hogy a tanács határozatról még aznap érte-

sitse őt és minthogy másnap el kellett utaznia, rövid levelet írt, amelyben értesítette, hogy a tanács megadta az ötven százalékos engedményt. Kifejti, hogy nem is tartotta szükségesnek külön kiírni, hogy ez a határozat csak Kardosra vonatkozik, hiszen ezt Sztupariu amugy is tudta. A levelet otthagya hivatalában és még aznap délután Sztupariu meg is kapta. Amikor szabadságáról visszatért, Sztupariu jelentkezett nála és elmondotta, hogy kellemetlen tévedés történt: másnap ő is szabadságra ment és helyettese úgy értelmezte a rendeletet, hogy minden Aradra beérkező teljes vagon 50 százalékos engedményben részesül. Olariu meglepődve vette tudomásul a történeteket és utasítást adott, hogy azonnali hajtsák be a különbözetet azoktól a cégektől, akik jogosulatlanul kedvezményben részesültek. Az utasítás végrehajtásának ellenőrzésével a számvevőséget bízta meg. Kéri, hogy Angel István dr. polgármester indítsa meg a vizsgálatot annak megállapítására, ki követte itt el a mulasztást, amelynek következtében Aradváros 60.000 lejes kár érte. Beadványában végül azt is megjegyzi, hogy a 60.000 lejt ma is be lehet hajtani.

Miután Angel István dr. polgármester jelenleg Bucurestiben van, Olariu beadványa egyelőre nem kerül tárgyalás alá, hanem azt a polgármester hazatérése után veszik elő. A vizsgálat mindenesetre megindul és eredménye elé általános érdeklődéssel tekintenek.

Negyedszázados jubileumot ül a világkonferencia ötlete

Egy bécsi festékkereskedő 24 év előtt szenzációs tervezetet készített egy Népszövetségről és a föld államainak 9 csoportra való osztásáról. — A világ-gazdasági konferencia apja, Johannes Carl Barolin levelet írt az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Érdekes levelet kapott a mai postával az Aradi Közlöny bécsi szerkesztősége. A levél írója Johannes C. Barolin, Bécs egyik legnagyobb festékkereskedésének tulajdonosa, aki szabad óráiban már évtizedek óta buzgón foglalkozik a világ-gazdasági problémákkal.

A levélben Barolin felhívja az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének figyelmét arra, hogy 1903-ban, tehát egy negyed évszázad előtt, amikor az Interparlamentáris Unió elnöksége Bécsben ülésezett, ő részletes tervezetet terjesztett a konferencia elé, amelyet egy évvel később, tehát 1904-ben „Die Teilung der Erde“ címen könyv alakban is kiadott. A 24 esztendő előtt megjelent 220 oldalas tanulmányra büszke lehetne minden politikus és közgazdász. Barolin ugyanis megjósolta azt, hogy az államok közötti gazdasági konkurrencia véres háborúban fog kirobbanni és sürgette, hogy az országok nagy gazdasági területekben egyesüljenek. Barolin felvetette egy Népszövetség tervét is, amely végrehajtaná a föld felosztását és összehívna a világ-gazdaság állandó delegációját, amelyben az összes államok képviseltetnék magukat. Ez a delegáció határozatokat hozna — írta egy negyed évszázad előtt a bécsi festékkereskedő — minden gazdasági természetű kérdésben és megszervezné a világ-gazdaság 9 nagy egységes területét. Amiről tehát a most ülésező világ-gazdasági konferencia tárgyal, annak megvalósítását Barolin már jóval a világháború előtt az államférfiak figyelmébe ajánlotta. Igen érdekes, hogy ez az annak idején utopisztikusnak minősített, sajnos igen hamar feledésbe merült, de az azóta történt szomorú események óta igazolt tervezet miként javasolta a föld felosztását:

1. **German gazdasági terület:** Németország, Németalföld, Dánia, Svédország, Norvégia gyarmataikkal, kerek 140 millió lakossal.
2. **Latin gazdasági terület:** Franciaország, Belgium, Luxemburg, Olaszország, Spanyolor-

szág, Portugália és gyarmataik, valamint Abesszinia, 180 millió lakossal.

3. **Dunai gazdasági terület:** Ausztria, Csehország, Magyarország, Románia, Bulgária, Szerbia, Albánia és Görögország, 70 millió lakossal.

4. **Orosz gazdasági terület:** Oroszország, Törökország és Afganisztán, 160 millió lakossal.

5. **Brit gazdasági terület:** Anglia gyarmataival, az amerikai kolóniákat kivéve, továbbá Sziám, Perzsia, Nepál és az ázsiai arab államok 460 millió lakossal.

6. **Északamerikai gazdasági terület:** Észak-amerikai Egyesült-Államok gyarmataikkal, továbbá Kanada, Mexikó és a középamerikai országok, Panamát is beleértve, 150 millió lakossal.

7. **Délamerikai gazdasági terület:** Az összes délamerikai államok és gyarmataik kerek 80 millió lakossal.

8. **Kínai gazdasági terület:** Kína és hűbérállamai 440 millió lakossal.

9. **Japán gazdasági terület:** Japán és gyarmatai 80 millió lakossal.

Ehez a negyedszázados tervezethez Barolin most azt a kiegészítést fűzi, hogy a csoportokból hiányoznak az új balti államok (Esztország, Lettország, Finnország, továbbá Litvánia), amelyek maguk határozhatnának arról, hogy 8 milliónyi népességükkel a germán, vagy orosz gazdasági csoporthoz akarnak-e csatlakozni. Lengyelország szintén hiányzik. Ez a 30 millió lakosú állam szintén maga dönthetné el, hogy a damai csoporthoz, avagy az orosz, esetleg a germán csoporthoz csatlakozik-e. Svájc viszont a germán és latin csoportok között választhatna. Ezek a csoportok egy-egy zárt gazdasági területet képeznének belső vámsorompók nélkül. Barolin szerint a világ-gazdaság racionális megszervezése, vagyis a jelenlegi gazdasági krízisből való menekülés csakis ezáltal a 25 év előtti tervezet megvalósítása által lehetséges.

Csárdáskirálynő. A legújabb filmszenzáció.

H I R E K.

Orbán-nap.

Soha még ilyen pontosságot! ... Pedig nagyon is hozzászoktunk már ebben a lecsuszott világban ahhoz, hogy semmi sem történik úgy, ahogyan kellene. Ha pedig, netán, esetleg, mégis szabályosan következik be valami, természetes, hogy erősz kábult meglepetéssel meresztgetjük szemünket:

— Enyje: hát ez így is lehet?

Pláne most, mikor a jó, öreg Természetet szállta meg a precizitás szelleme, nagy a megrökönyvődés a jámbor emberek között. Nem is csoda. A derék öreg éveken át a megbízhatatlanság mintaképe volt. Decemberben überciherben sétáltatta a dandykat, novemberben nyarat rendezett, nyáron októbert, úgy hogy a kopasz, német meteorológusok kétségbeesetten szédelegtek tudományuk csödjén. Az idén pedig egy merész bakugrásal visszatért a régi szisztémához. Szabályosan ért véget a tél, szabályosan futott be Tavasz-önagysága és mindennél szabályosabban hozták el magukkal a hideget nemrégiben a fagyos szentek: Pongrác, Szervác, Bonifác.

Holnap pedig az utolsó hűvös szent napja vagy, ama bizonyos Orbáné. És tessék csak kinézni az ablakon, milyen októberi lúcsok és hideg diszeleg odakint. Már ma bőrigáztak a behuzott nyakkal iramló polgárok, a gyengébb idegzetűek pedig előszedték a szekrényből a téli bundát, megzavarva békés molynyájuk nyugalmas lelegését. Soha még ilyen pontosságot!

No hiszen azért rendben van és nincs semmi baj. Elvégre a pontossághoz és megbízhatósághoz való visszatérés, határozottan konszolidációs jelenség. És ennek csak örülni lehet. Különösképpen pedig akkor, ha ez mindenütt és mindenkor észlelhető. Most itt volt az a Szervác, meg most ez az Orbán ezzel a hideggel ebben az akácós, strandrakészülő májusban: hát, rendben van. De ha elmentek, akkor jöjjen vissza a megijedt és elbujt tavasz, a jó, szívetderítő meleg, a nevető napfény, a leánykacagás, asszonynevetés a marosparti korzón, meg a többi májusi kellékei ennek a nagy, szomorú színháznak. Mert, vagy van pontosság, vagy nincs. (f. e.)

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jóslata szerint változékony, igen hűvös idő várható, északi szelekkel és helyenként esővel.

— A király elhalasztotta utazását. Bucurestiből jelentik: A király a rossz időjárás miatt elhalasztotta srbobistea utazását, ahova az uralkodó holnap akart elutazni néhány napi üdülésre.

— Mária királyné Chisinauban. Bucurestiből jelentik: Mária királyné május 31-én Chisinauba utazik a román nők kongresszusára. A királynét Ileana hercegnő is elkíséri.

— A patriarcha a Szentföldön. Bucurestiből jelentik: Miron Cristea patriarcha tegnap Constantinábul Jeruzsálembé utazott a Szenthely meglátogatására.

— Trancu Iasi miniszter helyettese. Bucurestiből jelentik: Trancu Iasi munkügyi miniszter szabadságra ment, távolléte alatt Cudalbu igazságügyi miniszter helyettesíti. Egyes lapok szerint Cudalbu végleg átveszi a munkügyi miniszterium vezetését.

— Felemelték a képviselők napidiját és havi fizetését. Bucurestiből jelentik A kamara délutáni ülésén a képviselők fizetésének felemeléséről szóló törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben megszavazzák. Ennek értelmében tehát ezentúl a képviselők napidija álesztak alatt 1000 lej lesz, míg a havi fizetés olyankor, amikor a parlament nem ülészik, 10.000 lej az eddigi 6000 lej helyett.

— Eljegyzés. Panaite Popa eljegyezte Mahler Mariskát, Kreiniker Sándor nevelt lányát.

— Tíz napra kizártak egy szocialista képviselőt a magyar parlamentből. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház mai ülése heves vita után, miközben Györki Imrétől az elnök a szót is megvonta, Várnai Dánielt, tíz napra kizárták a parlamentből Mussolini és Olaszország ellen hangoztatott sértéséi miatt.

Bucurestiben írják alá a konkordátumot.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az olasz lapok szerint a konkordátumot Bucurestiben írják alá e hónap végén.

— Meghalt a mehádiai főesperes. Caransebesi jelentés szerint ott tegnap meghalt Popa János mehádiai főesperes, volt szenátor. Popa János a magyar politikai életben is nevezetes szerepet játszott, mert a magyar éraban a buziási kerület országgyűlési képviselője volt. Azelőtt Buziáson fejtett ki papi működést, mint esperes és osztatlan nagy népszerűségnek örvendett. Ennek a népszerűségnek köszönhető, hogy két cikluson képviselte a buziási kerületet a magyar parlamentben. A román politikai életben szintén jelentős szerep jutott neki. A mehádiai kerület szenátora és Bratianu Ionelnek egyik bizalmas híve volt. A főesperes váratlan elhunyt: széles körökben nagy részvétet keltett. Az elhunytban dr. Vörös Lászlóné nagybátyját gyászolja.

— Törvénytelen az oradeai hivatalos kasszafurás. Az oradeai törvényszék tegnap Dumitrescu Albert vezetőelnök elnöklése mellett, két heti tanácskozás után megsemmisítette a CFR. ellen Oradeán fogatosított végrehajtást. A törvényszék határozata bírói és jogáskörökben nagy feltűnést keltett, amelynek indokolása ellen felfolyamodással, fognak élni a bucuresti-i semmitőszékhez. Az annak idején országos szenzációt keltett ügy előzményei a következők: Mihályi Irénnek, a Félix-fürdői vasuti katasztrófa egyik áldozatának perében a bíróság jogerősen 760.000 lej megtérítésére kötelezte a vasutat. A CFR. azonban nem akart fizetni, mire karhatalommal végrehajtást fogatosítottak ellene. A vasut gyűjtőpénztárát megfúrták és az abból kivett 760.000 lej bírói letétbe helyezték. A páratlanul álló kasszafurásba azonban a vasut nem nyugodott bele. Felebbezett a végrehajtás ellen a városi járásbíróhoz és kérte vissza a pénzt. A járásbíró azonban törvényesnek nyilvánította a végrehajtás fogatosítását. A CFR. újból felebbezett, mire a törvényszék megsemmisítette a végrehajtást, azzal az indoklással, hogy a gyűjtőpénztárban nemcsak a CFR. jövedelme van, hanem magánfelek tulajdona is. A CFR. többi kifogásait elutasította a törvényszék is. Dr. Markovits József, Mihályi Irén jogi képviselője kijelentette, hogy felfolyamodással él az indoklás ellen, mert szerinte a vasuti gyűjtőpénztárban semmiféle idegen vagyon nincsen. A törvényszék határozatának — amint mondotta — azonban kullisszatitkai vannak, amit a felfolyamodásban le fog leplezni. Ilyképp az érdekes ügyben a semmitőszék mondja majd ki az utolsó szót.

PATAKY Bóláné tanítványainak
gimnasztikai
matinéja május 29-én.
Jegyek Sándor F. könyvkereskedésében.

— Nagyarányu tűz Galatiban. Galatiból jelentik: Ma hajnalban 4 órakor hatalmas tűz tört ki Galatiban. A tűz a Muzici- és Cazarmiuccák sarkán lévő emeletes házban keletkezett. A nagy szélviharban azonban a lángok pár pillanat alatt tovább harapóztak és rövidesen kilenc ház állott lángokban. A tűzoltóság teljes apparátussal vonult ki és egy század utászkatonát is kivezényeltek a tűz oltására. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy szándékos gyújtogatás történt s egy Vasile Anagoste nevű munkást, akit a gyújtogatással gyanúsítanak, még a délelőtti folyamán letartóztattak. Este érkezett jelentések szerint a tüzet este 7 órára sikerült lokalizálni. A kár megnagradja az öt millió lejt.

— Szabaddárahelyezett bankigazgatók. A fizetésképtelenné vált perjamosi bank hitelezői tegnap beadványt intéztek Safirescu timisoarai vizsgálóbíróhoz, amelyben kiemelték, hogy saját érdekében okvetlenül szükségesnek tartják a bank ügymenetét tovább is biztosítani. Ez csak úgy lehetséges, ha a bank igazgatóit szabaddárahelyezik. Safirescu vizsgálóbíró az alapos beadványunk helyet adva, még déli tizenkét órakor elrendelte Keltso Ferenc és Fischer Béla szabaddárahelyezését.

A katolikus érsekség színhelye Bucurestiben lesz. Az aláírás után azonnal megtörténik a négy üres püspökség betöltése.

— Seidner Frigyes dr. temetése. A május 19-én meghalt dr. Seidner Frigyes ismert aradi ügyvéd holttestét ma hozták Aradra Semmeringről. Temetése 25-én, holnap délután öt órakor lesz az izraelita temető halottas házából.

— Aradváros hétszáz vagon tűzifa szállítására tartott árlejtést. Ma délben tartották meg a városi gazdasági hivatalban a nyilvános árlejtést a 700 vagon tűzifának leszállítására; ez a mennyiség teszi ki a város egész évi szükségletét. Az árlejtés nagy érdeklődés közepette történt meg, számos cég jelentkezett Erdélyből. Sorban felbontották az ajánlatokat, amelyekben a cégek az egységárat adták meg. Az ajánlattevő cégek a következők: Olariu Constantin (Vulcan), Seidner Bernát és Fia, Pancota uradalom, Mairovitz M. és Fiai, Schön és Flamm, Aradana, Grünstein Sámuel és Fia (Oradea-mare), Örvényes-bocsigi Fakitermelő Vállalat, Grosz József, Gheorgheni Erdőipar (Gheorgheni), Csálai Erdőigazgatóság, Pátia. A megadott egységárat alapján kiszámítják, melyik cég ajánlata a legkedvezőbb szállításra és az ügyet előterjesztik a permanens bizottság, majd a városi tanács elé.

— Nagyarányu vámcsalás Budapesten. Budapestről jelentik: Nagyarányu vámcsalást leplezték le a budapesti fővámpalotában. Egy budapesti cég feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik ellopták áruikat a fővámpalotából. A rendőrség nyomozás közben rájött arra, hogy a cég által bejelentett csomagokban selyemharisnya volt, holott a deklarációban kötött szövetáru szerepel. Így azután rájöttek arra is, hogy a cég selyemáru helyett kötött árut vall mindig be, mert így lényegesen kisebb a vám. A nyomozó közegek szerint a cég maga lopatta el több vámhivatalnokkal összejátszva, áruját, hogy megszabaduljon a vámilletéktől és feljelentést csak azért tett, hogy a gyanút elkerülje. A nyomozás folyik.

— A nyomorgó osztrák hadvezér. Bécsből jelentik: Osztrák katonai körök tegnap ünnepelezték meg Bécsben Auienberg Móric tábornoknak, a világháború egyik ismert nevű osztrák-magyar hadvezérének 75-ik születésnapját. A „komarovi győző“ a békekötés óta a legnagyobb anyagi gondokkal küzd, úgy, hogy ezredének volt tisztjei most gyűjtést rendeznek számára.

— A sibiui daloskör Berlinben. Berlinből jelentik: A városi tanács tegnap bankettet adott a sibiui daloskör tiszteletére és melegen ünnepele a vendégeket.

— Szabaddonengedték a Juhos-ügy egyik szereplőjét. A timisoarai törvényszék Popescu Miclea dr.-tanácsa tegnap délben egy órakor hirdette ki ítéletét Deutsch Ferenc újabb harminc napos vizsgálati fogságának konfirmálása kérdésében. Mint ismeretes, az ügyet már pénteken tárgyalta a fenti tanács, azonban döntést nem hozott. Tegnap délben azután kibirdették Deutsch Ferenc előtt, hogy a törvényszék szabaddárahelyezése mellett döntött. Popescu ügyész az ítélet ellen nem jelentett be azonnal felebbezést, viszont erre még három napi ideje van. Ha az ügyész mégis felebbez, akkor a tábla pénteken dönt az ügyben.

— Mókázik a timisoarai rablógyilkos. Muntean János, a timisoarai fogházban élő bandita rendkívül agyafúrt ember. Bizonyítja ezt a kis história, amely vele és Ben Aroly bejjel, az ismert hipnotizőrrel történt. Mint azt megirtuk, Munteant Ben Aroly bej hipnotizálta, ekkor Muntean hipnotikus álmában bevallotta az animai gyilkosságot s egyben megnevezte bűntársait is. A bandita azonban ma jegyzőkönyvbe mondotta, hogy Ben Aroly bej nem altatta el, ő csupán úgy tett, mintha aludna és mikor azt hitték, hogy alszik, nem akarta „elrontani a dolgot“ és magára vette a gyilkosságot. Ép oly ébren volt, mint máskor. Holnapra várják Timisoarára Geraldia és Tulgheru banditákat Turnszeverinből, akiket szembesítenek Munteannal. Akkor majd kiderül a valóság.

— A magyar nemzeti bank csalól. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank bankjegycsalóit — mind a négyet — ma reggel az ügyességre kísérték át.

— Kloroformos vasúti rablás. Clujról jelentik: Egy kloroformos szélhámos tegnap este rendkívül agyafurt módon kifosztotta Feldiora és Apahida között a galati-i személyvonat egyik harmadik osztályának összes utasait. Feldiora állomáson egy elegánsan öltözött fiatalember szállt fel, aki fogfájást színlelve, egy kis üveget vett elő, amelynek tartalmát végig szagoltatta a harmadik osztályu kocsi utasaival. A kloroform rövidesen megtette hatását és az utasok valamennyien mély álomba merültek. Ez alatt a szélhámos végig motozta az utasokat, akik közül özvegy Gezy Sándorné földbirtokosnétől 6500 lejt és egy értékes aranykeresztet, továbbá Braun Dezső oradeai kereskedőtől, aki fiát látogatta meg Bucurestiben, 2000 lejt lopott el. A többi utas kára jelentéktelen. A károsultak ma délelőtt tettek feljelentést a cluji rendőrségen, amely erőteljes nyomozást indított a kloroformos szélhámos kézrekerítésére.

— Felmentett gyilkos. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt év december 21-én Barsan János sofför három késszurással a cluji dohánygyár előtt megölte Roman Jenő autbusztulajdonost. A gyilkosságot üzleti konkurrencia idézte elő. A mai tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy tettét önvédelemből követte el, mert Román nyitott késsel támadt rá. A bíróság elfogadta a védekezést és Barsan Jánost felmentette a gyilkosság vádjától.

— Az aradi nyomdászok Gutenberg-dalkörének püsködő vasárnapján este a Kulturpalotában rendezendő jótékony célú hangversenyére jegyek előre válthatók a Tisztviselők és Munkások Foglalkozási Szövetkezetében Murásului (Maros) utcán.

— Öngyilkos lett Budapest egykor legvagdasabb kereskedője. Budapestről jelentik: Ma reggel Budapest legrégebbi ékszerkereskedője öngyilkosságot követett el. Löw Sándor 60 éves ékszernagykereskedő ma reggel leugrott a József-körút 84. számú ház harmadik emeletéről és azonnal meghalt. Löw Budapest legrégebbi ékszerkereskedője volt, aki még a közelmúltban fantasztikus vagyonnal rendelkezett, s több palota és autó tulajdonosa volt. A konjunktúra elmaradásával nagy adósságokba keveredett és végül kényszerregegyezséget kért maga ellen. A kereskedő mindenét eladta, a katasztrófa elkerülhetetlen volt. Már több hete foglalkozott az öngyilkosság gondolatával és ma reggel végre is hajította tervét.

— Fedák Sári a bíróság állandó vendége. Budapestről jelentik: Fedák Sári, aki csak nemrégiben szerepelt a bíróság előtt, a napokban megint a Markó-uccában fog fellépni. Ezúttal Feld Mátyás lesz az ellenfele, aki száz millió koronát követel Fedáktól. A keresetében elmondja Matyi, hogy Fedák Sári őt még 1919-ben megbízta azzal, hogy szerezzen neki egy szerződést Bécsben. Erre ő felutazott Bécsbe, ott hosszabb időt töltött, tárgyalta jobbra-balra és közben rengeteg pénzt költött el. Később futárakat is küldött több ízben Bécsbe és ezeknek a költségeit is ő fedezte. A legérdekesebb tétele azonban a keresetnek az, hogy mikor Fedák is Bécsbe akart menni, akkor a határon nehézségei támadtak, mire Matyi leitatta az öröket és így szöktette át Zsázsát a határon. Fedák ügyvédje, Fábian Sándor dr. a perre vonatkozóan a következőket mondotta: Fedák semmivel sem bízta meg Feld Mátyást, lehet, hogy mondotta neki egyszer, hogy esetleg Bécsbe is elszereződnek, ha ugyan mondta — de ez még se lehet alap arra, hogy valaki százmilliókat követeljen. Egyébként ebben az ügyben a tárgyalást a budapesti törvényszék május 27-ikére tűzte ki, amikor is Marcellly törvényszéki bíró fogja tárgyalni az ügyet.

— Az Acsev. rendkívüli közgyűlése. Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak részvénytársaság ma, azaz szerdán délelőtt 11 órakor tartja rendkívüli közgyűlését, melyen az alapítóke leszállítása, állami obligációk szétosztására vonatkozó javaslat, alapszabálmódosítás és igazgatósági tagok választása van napirenden.

Csárdáskirálynő. A legújabb filmszenzáció.

Csicserin Párisba érkezett.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Poincaré miniszterelnök és később Briaud külügyminiszter fogadták Csicserin orosz külügyi népbiztost, aki Rakovszky párisi szovjetkötvet társaságában jelent meg. Briaud és Csicserin tanácskozása egy óra hosszat tartott, amely után az orosz külügyi népbiztos mindennemű nyilatkozatot megtagadott a sajtó részére. A Journal szerint Csicserin párisi utazása előre meg volt állapítva.

mégis meglepetésszerűnek mondható, mert csak abban a pillanatban vált valóra, amikor az angol kormány a szovjet bizonyos működése miatt igen súlyos következmények levonására határozta el magát. Csicserin ismeri a francia-angol szolidaritást, amelyet épen most erősítettek meg újból Londonban és ezért párisi utazásának célja rendkívül problematikus és annak eredménye még inkább az.

Aradi kereskedő támadói a bíróság előtt.

Ismert aradi kereskedő autókalandja Arad megyében.

(Arad, május 24.) Az aradi törvényszék harmadik szekciójának büntetőtanácsa ma egyenként 10—10 napi elzárásra és 500—500 lej pénzbírságra ítélte Jónás János, id. Dema Demeter és ifj. Dema Demeter nadabi lakosokat, akik 1925. júliusában Nadab község határában megtámadták és súlyosan bántalmazták Menczer Imre aradi kereskedőt. Menczer a kérdéses napon autóján hajtattott át Simándról Nadabra. Nadab község határában utólérte id. Dema kocsiját, amelynek saroglyájában egy tízes fiatal mén volt köve. A ló megvadult az autó túlköléséértől és egy hatalmas rántással

felborította a kocsit. Menczer nyomban megállította az autót és az öreg Dema segítségére sietett. Mikorra azonban sikerült is neki Demát a kocsitól kihúzni, már köréjük sereglettek a falubeliek, akik 10.000 lej kártérítést követeltek a kereskedőtől. Menczer vonakodott eleget tenni a gazdák kívánságának, azonban a nála volt 500 lejt hajlandó volt kártérítést adni. Erre az öreg Dema nekiugrott és fia, valamint Jónás János segítségével súlyosan bántalmazta Menczert, aki az orvosi látlelet szerint 20 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Arany ABC és a Fekete Kutya.

Régi aradi házak mesélnék az elmúlt jó időkről. — Az aradi szépasszony és lovagi tábora.

(Arad, május 11.) Régi aradi házak mesélnék az eltűnt időkről, amikor még ők is délcegen állottak őrt a csendes kisváros uccáiban. Vaskorlátos folyosóikon aprólábu, karcsu krinolinós dámák tipegtek, egy-egy szobában pedig felnyílt az ébenfazongorafedél és finom Chopin-melódiaik simogatták körül a szürke falakat. Akkor még nem ismerték ezt a mai ideges rohanást, hajszát a pénz után, kokainos, morfiomos mámorokat, amelyek ma már rendes dopingjal az agyoncsigázott idegeknek. Egyszerűbben éltek az emberek, viszont életükből nem hiányzott a hangulat, az illúzió, a melyekre a ma embere kézlegyintve mondja: „frázis”. A szép idők tanúi pedig némán, komoran állnak, a Múlt már — mély barázdákat vonva homlokukon — elsiklott felettük, a Jövő pedig már nem hozhat számukra semmit. Állnak és várják míg az Idő, a hatalmas, nagy szivacs letörli őket is a lét táblájáról...

A Banatului (Asztalos Sándor) uccában, a Sinagogei (Chorin Áron) ucca felől bejárattal szemben áll Aradnak egy nagyon régi háza, a melyet a múlt században mindenki az „Arany A. B. C.” néven ismert. Ez az ósdi, szürke ház akkor épült, amikor a Banatului-uccát még Szép-uccának hívták. Igen érdekes a feljárata. A Sinagogei-uccal kapun betérve kis udvarra érkeünk, ahonnan egy alagútfélén áthaladva szűk világítoudvarra jutunk, ezen is keresztülhaladva a keskeny csigalépcsőhöz érkeünk meg. Kár lenne, ha egyszer a kényelem kedvéért megváltoztatnák a feljártat, amivel tipikus emléket tüntetnék el a múltnak. A házat ugyanaz a Hirschl Mózes építette, aki a Simonyi-uccal régi színházat felépítette. Nagy főkereskedés volt a ház földszintjén, amelynek „Arany A. B. C.” volt a neve és ahol az egész környék vásárolta be szükségleteit. Ez volt akkoriban Arad legnagyobb üzlete. A ház

ban egy kávéház is volt, a 48-körül mágnásvilág találkozóhelye. Hirschl a házat később Klein Mórjé kereskedőnek adta el, Arad egyik leggazdagabb polgárának. Klein fia bohémtermészetű, művészművész volt, aki könnyelműen szórta a csillogó aranyakat. Senki sem költsékezett úgy a mágnáskávéházban, mint az ifjú művész, pedig az akkoriban nagy szó volt. Tönkre is ment nemsokára és a művész Londonba költözött, ahol az akkori világ ismertnevű zeneszerzője lett. Az Arany A. B. C. a nyolcvanas években szűnt meg véglegesen, a mágnáskávéház is kidült a sorból és most egyszerű, szürke bérház lett az egykor zajos, büszke, nevezetes épület.

Hires ház volt valamikor a „Fekete Kutya” ház, a Baritui (Rákóczi) ucca sarkán. Itt volt a város legnagyobb, legnevezetesebb, legismertebb fűszerkereskedése, a Fekete Kutya-hoz, azonban más valami is ismeretessé, emlékeztetessé tette ezt a házat. Itt lakott ugyanis a szépségéről híres Kintzig Jánosné, a város későbbi főispánjának nagynénje. Az akkori idők híres gavallérja, elegáns mágnásai mind sorjában beleszerettek a szépséges asszonyba és mint lepkek rajzották körül, versenyezve, ki halmozhatja el jobban előzékenységével, figyelmével a szépasszonyt. És bár akkoriban is híres „pletykaváros” volt Arad, senkisért még a gyanu árnyékával sem beszenyezni a körülrajongott uriaszonyt. Ha ma véletlenül, egy isteni csoda folytán kikelne sírjából a gyönyörűséges szépasszony, valószínűleg megrettenve húzódná vissza a mai gavallérok, a mai bókók, a mai előzékenységek és kedveskedések elől s nem is kellene teljes 24 óra, hogy visszakivánozzon a csendes sírba. Mert a múlt idők asszonyainak elviselhetetlenül exotikus valami lenne a ma charlestonos, kokainos arszlánja... (m. r.)

— Elitelt kabátlovaj. Az aradi törvényszék ma kabátlopásért 3 havi elzárásra ítélte Bagi János aradi munkanélküli napszámost. Bagi a Vörös Ökörben elemelte egy vidéki állatkereskedő télikabátját és egész télen át viselte, amikor végül is a lopott holmit az uccán felismerték rajta és letartóztatták.

Dr. Ungár haladó növedékeinek hangversenye a Kulturpalota nagytermében 29-én, vasárnap d. u. fél 6 órakor. Zenekar, kamarazene és szólószámok. Jegyek 20—100 lej. Klein papírüzletben.

— Olcsó jegyek teszik lehetővé, hogy mindenki elutazhat a Növédelmi Hivatal csütörtöki mesedélutánján Tündérországba és hallgathat mesét, élvezhet gyönyörű táncokat, művészi zongora-, ének- és hegedűszámot és bájos szindarabot. Jegyek 10 lejtől 60 lejjig kaphatók Oláh Sándor könyvkereskedésében, holnap délután pedig előadás előtt a pénztárnál, a Kulturpalotában. Kezdet pontosan 5 órakor.

Es nem fogok, a színház

Hírvek... (m. r.)

Elkötyavetyéltek egy mágnásbirtokot.

Szenzációk a San Marco hercegi hagyatéki körül. — Volt osztrák miniszterelnök harca az örökösök táborával.

(Saját tudósítónkól.) Nagy érdeklődést keltett annak idején az a hatalmas örökösödési per, mely Sanmiculaul-mare-on az elmúlt év februárjában elhunyt *San Marco hercegnő* hagyatéka iránt a hercegnő rokonai és végrendeleti örökösai, Beck Vladimir báró volt osztrák miniszterelnök között indult meg. San Marco hercegnő ugyanis rokonai mellőzésével végrendeletében a vagyonát évtizedeken át kezelő Beck bárót tette meg általános örökösévé. Azonban alig zárult le a családi kriptá ajtaja, a világ minden részéből jelentkeztek a hercegnő örökösai, amelyek mind jogot formáltak a hagyatékra. Az örökösök első csoportjának, amelybe *Berg Tibor* báróné, született *Nákó grófnő*, *Ádám Lajos* budapesti professzor felesége, aki szintén *Nákó grófnő*, tartoznak, ügyét *Reiter Imre* dr. ügyvéd-képviselő vitte. A második csoport képviselője *Trismarin Octavian* dr. ügyvéd. Ide tartoznak a *Wuchetich-Billitz* triesti horvát család, a *Frangepán* olasz grófi familia, *Arbshowen* orosz tábornok felesége, *Dancas* besszarábiai orosz földbirtokos és a Svájcban élő *Vuchetich* Mária nyelvtanár. Az örökösök harmadik csoportjának érdekeit *Aczel Oszkár* dr. és *Raskó Sándor* dr. ügyvédek irodája védelmezi; ezek sorába a süssányi *Rohonczy*-, báró *Vojnich*-, gróf *Leiningen*-, gróf *Bethlen*-, báró *Urban*-családok, valamint a Londonban élő *Barwell-Leiningen* és *Wibley*-családok tartoznak. Utolsónak jelentkezett még *Manassy Gyula* földbirtokos családja, aki szintén rokonságban állott az elhunyt hercegnővel.

A jimboliai járásbírósa annak idején a törvényes örökösöket Beck báróval szemben perre utasította s így indult a monstre hagyatéki per. Az örökösök elsősorban is a timisoarai törvényszéktől a zárlat elrendelését kérték az általuk minimálisan negyedmilliárd feje becsült hagyatékra. Felelősségükben megemlítették az örökösök, hogy az óriási vagyonnak csak csekély részét leltározták, amennyiben a romániai földbirtokon kívül az ischli villa és az egyik bécsi bank safájában elhelyezett fejedelmi ékszerek is több száz milliót érnek. A törvényes örökösök vádjaira Beck báró jogi képviselői, *Vertes Adolf* dr., *Huszár Ödön* dr. és *Baár József* dr. ügyvédek azt a magyarázatot adták, hogy a hercegnő még életében eladott mindent, úgy, hogy halálakor tényleg csak annyi maradt, amennyit a hagyatéki leltárba felvettek. Az örökösök erre újabb leltározást kértek, amit a törvényszék el is rendelt és utasította a jimboliai járásbírósa, hogy közjegyző útján állapítsa meg az összes jelentkező örökösök nevét, jogcímét, egyben pedig elrendelte a pótleltározást a törvényes örökösök által bejelentendő adatok alapján, úgy a belföldi, mint a külföldi értékekre. Együttal pedig elrendelte a hatalmas hagyaték zárlatát is.

Ilyen előzmények után május 20-án *Sparos* dr. jimboliai közjegyző a törvényes örökösök képviselőivel kiszállt a comlosul marei kastélyba, hogy a kinevezett zárgondnokot, dr. *Mladin* főszolgabíró a zárgondnokságba beiktassa. Mivel annak idején, a hagyatéki leltár felvételekor a 987 tételben felsorolt ingóságokat *Kokas József* jószágigazgató őrzetere bízták, a közjegyző felszólította *Kokas* adja át a hagyatéki vagyontárgyakat a zárgondnoknak. A megjelentek óriási meglepetésére

Kokas kijelentette, hogy a hagyatéki leltárban szereplő tárgyakból egy irodaberendezésen kívül nincs meg már semmi, mert ő Beck Vladimir báró utasítására időközben mindent eladott és a befolyt pénzt elküldte Beck bárónak Bécsbe. Növelte azonban a meglepetést az a hír is, hogy Beck báró időközben az osztrák és jugoszláv bíróságoktól örökösödési bizonyítványt eszközölt ki s ezek alapján a saját nevére iratta át az ischli villát és a Jugoszláviában fekvő 340 holdas birtokot.

Igy áll tehát a jelen pillanatban a San Marco hercegi hagyatéki ügye, amelynek azonban a most történt megdőbentő fordulat következtében, szenzációs fejleményei várhatók. A kiműlázott örökösök ugyanis messze-megtorló lépésekre készülnek.

SPORT

O MSE (Targu-Mures)—GSC (Galóczás) 2:2 (0:0). Az MSE a brasovi Brasov—Targu-Mures válogatot mérkőzés miatt három tartalékkal szerepelt. Az ázott pályán csak nehezen boldogult a csapat az igen jó játékerőt képviselő galóczásiakkal szemben és elkésredett küzdelem után kénytelen volt eldöntetlen eredménnyel megelégedni. A goalokat az MSE részéről *Bányai* és *Glanzmann*, a GSC goaljait *Wolff* és *Blum* lötték. Kifogástalanul bíraskodott dr. *Dióssy* (Targu-Mures). A galóczásiak folyton fejlődő csapatára igen jó fényt vet az eredmény és a klub okos irányításáról tanuskodik.

O Botrányba fut a magyar-német boxmatch. Berlinből jelentik: Lipszéban Németország boxolói 10:4 arányban legyőzték Magyarországot. A magyarok közül csak *Széles* és *Gelb* győztek, mert a német bírák olyan igazságtalanul ítélkeztek, hogy a német közönség is hangos „püj” kiáltásokkal nyilvánította felláborodását. A rendőrségnek közbe kellett lépnie, hogy a közönség ne inzultálja a bírót. A közönség a mérkőzések megsemmisítését követelte, azonban a zsüri megtagadta ennek teljesítését és érvényesnek deklarálta a meccseket.

Csárdáskirálynő. A legújabb filmszenzáció.

Hóhér, mint író.

A párisi bakó emlékiratot írt a francia tudományos akadémiához.

(Az *Aradi Közlöny* párisi tudósítójától.) A párisi tudományos akadémia titkára ma egy vastag kéziratcsomót kapott kézhez és mikor azt felbontotta, majdnem leesett a székről. Az illusztris testület 300 évi dicsteljes fennállása óta ugyanis aligha kapott ilyen pályamunkát. A kézirat fedőlapján ugyanis iromba betűkel ez a felirat ékeskedett: „*H. Deibler, Franciaország első hóhérjának memoranduma a tudományos akadémiához*”.

A titkárságon természetesen roppant kíváncsiak voltak arra, hogy *Deibler* hóhér mit akar a halhatatlanok társaságától, hiszen *Deibler* van olyan népszerű Franciaországban, mint egy kiváló fimstar. Kiderült, hogy *Deibler* szabályos értekezést írt a kivégzés technikájáról és művében, amely hemzseg ugyan a helyesírási hibáktól, kifejtli, hogy a kivégzések végrehajtására legalkalmasabb eszköz a guillotine. Lángoló szavakkal tiltakozik *monsieur Deibler* laikus orvosok ama terve ellen, hogy Franciaországban is behozzák a villamoszék által való kivégzést. A guillotint, véli *Deibler*, francia találmány, összefügg a nagy forradalom vívmányaival és így bizonyos tekintetben nemzeti tradíció is. De eltekintve ezektől az „érzelmi momentumoktól”, bizonyos, hogy sokkal jobb és humánusabb túlvilágra-szállító eszköz, mint a villamoszék. Értekezése további során bebizonyítja a jeles hóhér, hogy a villamoszék gyakran felmondja a szolgálatot és inkább a sötét középkorra emlékeztető kínzóeszköz, mint modern, fájdalommentes halálgép. Kijelenti végül, hogyha mégis meghonq-

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 6, 1/8 és 9 órakor

A férfiak vágyai.

Gyönyörű rendezésű legfinomabb és legpikánsabb kalandor szíjgor.

Főszerepben: Milton Sile és Viola Dana.

Péntektől: Halálsugár, Ricardó-val.

Jön! Macista az oroszlankeztrecben.

Szép idő esetén az esti előadás a kerthelyiségben.

sitanák hazájában a villamoszék intézményét, úgy ő lemondana állásáról, mert a villamoszeggal való kivégzés megalázó egy hóhérra nézve.

Deibler memoranduma mindenestre érdekes korjelenség, annál is inkább, mivel írója igen karakteres ember. Egy amerikai kiadó cég állítólag 5000 dollárt akart neki adni memoárjáiért, de ő visszautasította az ajánlatot. Mint a francia igazságszolgáltatás bizalmi embere, nem hajlandó elárulni a működése során szerzett intimításokat...

Védekeznek

az aradi mértékhitelítő főnöke.

Arad kereskedőtársadalmá érdeklődéssel várja a miniszteri vizsgálat eredményét.

(Arad, május 24.) Az aradi kereskedőknek a mértékhitelítő hivatal főnöke ellen való panaszaival a különböző események folytán többizben volt alkalmunk foglalkozni. Ezek a panaszok idézték elő azt a hivatalos vizsgálatot és ankétozást, amely az ipariügyi minisztérium vezérfelügyelőjének vezetése mellett folyt le Aradon és amelyről szintén beszámoltunk. Cikkjeinkre vonatkozólag *Radu Ionescu*, az aradi mértékhitelítő hivatal főnöke ma az alábbi nyilatkozatot küldte be lapunknak:

„Szolgálati eljárásommal kapcsolatban az önök lapjában megjelent cikkekre vonatkozólag a következőket válaszolom: Az ipari és kereskedelemügyi miniszter megbízásából biztosi minőségben a spekulatörvény ellenőrzése folytán mintegy 4000 a körletembe tartozó kereskedő közül csupán hét ellen van eljárás folyamatban a bíróság előtt, míg tizenöt ellen hivatalból indítottam meg a kihágási eljárást. Ellenük több ízben érkezett hozzám feljelentés, miután ezek a kereskedők a törvényt kijátszva, áruikat a megengedett áron felül adták el, tehát a feljelentéseket bárki közvetlenül is megtehetné volna, mert az eljárás mindenkit méltánytalanul ért.

Ha az illetékes felettes hatóságok megszüntetik az ilyen ellenőrzéseket, mi mint a rendelet végrehajtó szervei ehhez is alkalmazkodni fogunk minden megjegyzés nélkül. Az ellenőrzés kérdésében tehát teljesen törvényes alapon, a köz érdekében jártunk el. Ez tehát az igazság, amiről mint méltánytalanságról írtak. *Ionescu*, az aradi mértékhitelítő hivatal főnöke.”

Ionescu nyilatkozatára mindössze annyit jegyzünk meg, hogy a vizsgálat épen a panaszok tömeges volta miatt vált szükségessé és bizonyos, hogy nem az általa említett 7. illetve 15 eset miatt ankétozott Aradon három napig az ipariügyi vezérfelügyelő. Ugy tudjuk, hogy a vizsgálat nagyon sok súlyos esetet állapított meg, de különben is: rövidesen nyilvánosságra kerül a tárgyalások eredménye és akkor hitelesen is meglátja majd a nagyközönség, hogy mennyire indokolt és alapos volt Aradváros kereskedőtársadalmának egyöntetű felzudulása és panaszáradata.

Zigottó a varázsló.

Ma, szerdán utóljára az aradi Urániában. Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9-kor kezdődnek

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Házasodjunk

Fedor Zobeltitz regénye filmen. Főszerepben:

MARY KID

Ma szerdától

az aradi Apollóban

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

KÖZGAZDASÁG.

Még az idén forgalomba kerül az aranypénz

A bankkormányzó szerződése az angol pénzverdével.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint Burileanu, a Banca Nationala kormányzója, a napokban tényleg megkötötte a szerződést az angol királyi pénzverdével 18 millió lei értékű aranypénz verésére. Mint a Dimineata értesült, az aranyérmeket az uralkodópár megkoronázásának ötödik évfordulója alkalmából hozzák forgalomba. Az új román aranyérmeket 20, 25, 50 és 100 lejes címletekben tervezik, a huszusból 300.000, a huszonötösből 150.000, az ötvenesből 105.000 és a százas aranyból 30.000 darabot vernek. A

20-as és 100-as aranyak egyik felét Őfelsége a király arcképe fogja díszíteni „Ferdinand I. Regele Romanilor” felirattal, míg a másik felén a 20-as, vagy 100-as szám lesz, „Romania” és „1922” között. A 25-ös és 50-es aranyak egyik felét ugyancsak Őfelsége arcképe a koronázási palásttal, míg a másik felét Őfelsége a királyné arcképe fogja díszíteni. Az egyik oldalon „Ferdinand I. Regele Romanilor”, a másik oldalon „Maria Regina Romanilor” felirat és az 1922-es szám lesz. Az aranyérmék forgalomba hozásáról szóló törvényjavaslatot a pénzügyminiszter rövidesen a kamara elé terjeszti.

Zürichben 3.15, Párisban 15.60 a lej

Helyi valutaárak. (Május hó 24.)
Kifizetések: Berlin 39.95, Amsterdam 67.40, Newyork 168, London 818, Páris 6.60, Milánó 9.30, Prága 4.99, Budapest 29.44, Zágráb 2.96, Bécs 23.70, Zürich 32.40. — **Áru:** Márka 39, dollár 167, angol font 805, francia frank 6.50, olasz lira 9.20, cseh korona 4.90, pengő 29.30, dinár 2.90, osztrák schilling 23.50, svájci frank 32. — **Pénz:** Márka 38, dollár 165, angol font 800, francia frank 6.30, olasz lira 9, cseh korona 4.80, pengő 29, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.

Zürichi tőzsdenyitás. (Május hó 24.)
Berlin 123.17.50, Amsterdam 208.05, Newyork 519.93.75, London 2524.75, Páris 20.35.50, Milánó 28.45, Prága 15.40, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.75, Bucuresti 3.15, Varsó 58.10, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Május hó 24.)
Berlin 123.18.50, Amsterdam 208.05, Newyork 519.81, London 2525, Páris 20.36, Milánó 28.45, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.15, Varsó 58.10, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Május hó 24.)
Kifizetések: Páris 6.56, Berlin 39.75, London 814, Newyork 167.50, Milánó 9.20, Zürich 32.30, Prága 4.98, Bécs 23.70. — **Valuták:** Napoleon 670, német márka 39.25, leva 1.23, török lira 0.86, angol font 808, francia frank 6.68, svájci frank 32.20, olasz lira 9.08, drachma 2.20, dinár 2.93, dollár 166, lengyel márka 19, osztrák schilling 23.50, magyar pengő 29.50, cseh korona 5.05.

— A nemzetközi gazdasági konferencia záróülése. Geniből jelentik: A nemzetközi gazdasági konferencia tegnap befejezte munkálatait. A záróülésen Theunis tartott beszédet, amelyben megelégedésének adott kifejezést az elért eredmények felett és reményének, hogy az államok tudomásul fogják venni a konferencia határozatait. Az amerikai delegáció kommunikét adott ki, amely határozottan megcáfolja azt a hírt, hogy az orosz delegációval tárgyalást folytatott az amerikai tőke oroszországi elhelyezése ügyében.

— Csökkérelem Aradon. Az „Ageco” timisoarai kereskedelmi ügynökség 12.000 lej behajthatatlan követelése erejéig csődmegnyitást kért a Fayanta aradi kályha- és cserépgyár r.-t. ellen. A csökkérelem ügyében még nem döntött a törvényszék.

— Az eső megjavította a terméskilátásokat. Bucurestiből jelentik: A napok óta tartó országos eső rendkívül jó hatással volt a vetésekre és kedvező termést helyez kilátásba.

— Könyvek felülbélyegzése. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy az új bélyegilletéktörvény alkalmazására a minisztériumból érkezett kiegészítő utasítások szerint a társaságok közgyűlési jegyzőkönyveit, az igazgatósági ülésekről felvett jegyzőkönyvek bevezetésére szolgáló könyveket, a szállodai vendéggönyveket, valamint a gyógyszerárakban az orvosi vényekről vezetett könyveket is pótlólag laponként 3 lejjel felülbélyegzeni kell, illetve e könyveket a bélyegilleték lerovása végett a pénzügyigazgatóság bélyegfigyosztályán legkésőbb 15 napon belül bemutatni kötelesek az érdekeltek, mivel ellenkező

esetben a törvény értelmében a mulasztókra súlyos bírságot vetnek ki.

Doktor ur: az ikrek papája.

Bonyolódott gyermektartási pör a budapesti bíróság előtt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Ma délelőtt rendkívül érdekes keresetet tárgyalt a budapesti másodfoku bíróság. K. J. dr. előkelő budapesti orvoshoz két évvel ezelőtt beállított egy környékbeli parasztasszony és így üdvözölte a meglepett embert:

— Gratulálok doktor ur. A lányom ikreknek adott életet és ön a papájuk.

Az orvos nem tudta mire vélte a dolgot és hevesen tiltakozott a gyanúsítás ellen. Kijelentette, hogy soha életében nem látta a boldog anyát, de ez mit sem használt. Az asszony haragosan távozott az orvos rendelőjéből és kijelentette:

— Ha nem fizet szépszerével, majd fizet másként, maga csirkefogó.

K. J. dr. már réges régen megfélemedezett a kellemetlen incidensről, amikor nemrég kikézbessítették neki az elsőfoku bíróság tárgyalási idézését. Az előkelő budapesti orvost annyira felháborította ez a szokatlan zsarolási mód, hogy meg sem jelent az elsőfoku tárgyaláson, mire a bíróság távollétében hozta meg az ítéletet és elmarasztalta havi negyvennyolc pengő tartásdíj, nyolcvan pengő szülészeti költség és ötszáz pengő perköltség fizetésében.

K. J. dr. ezután már komolyabbnak látta a helyzetet és az ítélet ellen a másodfoku bírósághoz felebbezett, amely már több tárgyalást is tartott a szokatlan érdekes ügyben. Az első tárgyaláson a leány szemébe mondta az orvosnak, hogy a „Carmen” moziban ismerkedett meg vele, ahonnan az különböző ígéretekkel és azzal a kifogással, hogy könyveket kölcsönöz neki, felcsábította rendelője mögötti lakására. Később is sokat érintkeztek és az orvos mindenfelé járt vele szórakozni.

A tárgyaláson K. J. dr. hevesen tiltakozott a vádak ellen, mire a leány azzal igyekezett bizonyítani, hogy az orvos testén két helyen is tetoválások vannak, majd amikor bebizonyult, hogy tévedett, elmondotta a lakás be rendezését. Végül is két cselédleány eskü alatti vallomása döntötte el a pört, akik kijelentették, hogy pozitív tudomásuk van mindenről és látták az orvost, amint karanfogva sétált barát-nőjükkel.

A másodfoku bíróság a tanúk vallomása alapján úgy döntött, hogy jóváhagyta a járásbíró ítéletét. K. J. dr. az ítélet ellen felebbezett.

Rádió-műsor.

Szerda, május 23. Wien—Graz, 20.15. Zenekari hangverseny. — Pozsony, 18. Hangverseny. — Milánó, 20.45. Operaszínház. — Borsabánya, 16.30. Szókratész hangverseny. — Prága, 13. Operaszínház. — London, 20.30. Könyvt., szimfonikus hangverseny. — Leipzig, 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Stuttgart, 21.15. Tarka-est. — Róma, 17.15. Hangverseny. — Berlin, 22.45. Tarka-est. — München, 19.30. Operaszínház. — Budapest, 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság.

17.02. Bozzay Margit iróné felolvas. 18.45. Magyar dalok. 20.15. Chopin-est. 21.30. Hírek, utána cigányzene.

Mozi.

xx Házasodjunk a címe annak a nagyhatású irodalmi képnek, mely az aradi Apolló mozgószínházban kerül vetítésre. Fedor Cobekitz regénye nyomán készült a kép és a házasság problémájának megrendítő mélységeit tárja a néző elé. Az aradi Apolló mozgószínház előadásai fél 5, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Zigotto ma utoljára kerül vetítésre az aradi Uránia mozgószínházban „Zigotto, a varázsló” címen. A nagyhatású burleszk kép minden jelenetén kacag a néző. Az előadások fél 5, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx A világ legújabb eseményeit vetíti minden előadás előtt az aradi Apolló mozgószínház filmzsumálja.

xx Mindenki nevetni fog az aradi Uránia mozgószínház legközelebbi műsorán a Boxbajnok feleségén. A nagyhatású vígjáték csütörtöktől kerül vetítésre és főszerepeit Xenia Bosny és Willy Fritsch alakítják.

xx A Csárdáskirálynő a legújabb filmszenzáció.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékéri nem vállalunk felelősséget.
ÓVAS.

Egy Wolfram Károly nevű, magas, szőke, sovány, munkanélküli csavargó, nevemben csalásokat, szélhámosságokat követ el, figyelmeztetem a közönséget, hogy érte semmiféle felelősséget nem vállalok! Kérem lefogni s a rendőrségnek átadni.

2798

Dr. Lengyel Dezső,

orvos.

Siria—Világos.

Özv. dr. Seidner Frigyesné született Basch Böske és leánya Marika a maguk, mint az alólírottak nevében mély fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett férje, illetve apja, a legjobb gyermek, testvér és rokon

Dr. Seidner Frigyes

ügyvéd

f. hó 19-én délután 3 órákor, életének 46-ik, boldog házasságának 18-ik évében hosszas szenvedés után Semmeringen csendesen elhunyt.

Drága halottunk hült tetemeit f. hó 25-én délután 5 órákor fogjuk az izr. temető halottas házából örök nyugalomra helyezni.

Nyugodjék békében!

Arad, 1927. május hó 24-én.

Özv. Seidner Bernátné, édesanyja. Özv. Singer Gyuláné, özv. Szenes Sománé, Sényi Miklós, Seidner Sándor, Seidner Dezső, testvérei. Basch Simon és neje, apósa és anyósa. Sényi Miklósné, özv. Seidner Rudiné, Seidner Sándorné, Basch Endre, sógora és sógornői. 2794

A Seidner Bernát és Fia cég mély fájdalommal és a benső gyász érzésével tudatja, hogy

Dr. Seidner Frigyes úr

a cég kültagja

folyó hó 19-én hosszas szenvedés után Semmeringen jobblétre szenderült. Emlékét örök kegyelettel őrizzük meg.

Arad, 1927. május 24.

2795

A Seidner Bernát és Fia cég tisztviselői kara mély megilletődéssel tudatja, hogy a vállalat kiutagja,

Dr. Seidner Frigyes úr

folyó hó 19-én hosszas szenvedés után Semmeringen elhunyt.

Tiszteletreméltó emlékét el nem mosódó kegyeletünk fogja megőrizni.

Arad, 1927. május 24. 2795

G O I C E A

Junius 1-től

cipőüzletét

Str. Romanu (v. Zrínyi-uca) alól, a Str. Eminescu 4. szám alá (Goltschmidt-baakház mellett) **át helyezte.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Str. Bratianu 15. szám alatt, a volt Rácz-féle helyiségben

mészáros- és hentesüzletet nyitottam, hol naponta mindennemű friss hús és felvágott kapható. —: Hűségny és pontos kiszolgálás. Kérem a n. & közönség szives pártfogását. Tisztelettel: **Siebig Ferenc.** 2785

Arad főterén,
I. emeleti helyiség,

áll: 2 nagy uccai és
1 nagy udvari szobából,
AZONNAL KIADÓ.

Irodának, szalonnak, orvosi rendelőknek, műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas.
Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

Átköltözések

nelyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal **felkésztség mellett pontosan és olcsón** teljesít:

Éliás Lipót Fia szállító

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 16. Telefon 250. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézködéskészre válaszolunk. Ajánlatok, jelítség levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

MINDENES szakácsná kerestetik vidékre. Jelentkezni lehet Str. Simion Baint (Dessewffy-u.) I. délelőtt 10—12-ig. 2768

NAGYKRESKEDŐCÉG komoly irodista-ot keres. Ajánlatokat „4000” jelíggel az Aradi Közlöny kiadójába kér. 2791

MAGYAR, német, román perfekt gyors és gépirónót, lehetőleg azonnalra keressünk. Részletes ajánlatok „Export-Import” jelíggel az Aradi Közlöny kiadójába átadandók. 2796

LAKÁS.

BUTOROZATLAN szobát keresek a központban. Ajánlatokat kérek Lengyel butorgyárba. 10420

VÉTEL ÉS ELADÁS.

BŐRÖNDÖK, sezlón, gyermekkosci, szó nyereg, virágállvány, hegedű, lant, csello, harmonika, gramofon, háló, ebéd-lő, szalon, konyha berendezések, antik szekrények, tükrök, fotelok, divány-párnák, íróasztalok, háromajtós szekrények, ebédli diványok, antik komód, porcellánok, dísztárgyak, villanylámpák, paplanok, íróasztal garnitúrák, férfi ruhák, antik kis vitrin, órák, Singer férfi varrógép, sít. Igen olcsón eladó. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. sz. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ZÉBÉDLŐSZOBA BERENDEZÉS eladó. Megtekinthető d. u. 1—2 és este 7—8 óra között Horovitznál Str. Bratianu 8., I. emelet. 2797

BIZOMÁNYBA KERESSEK dísztárgyakat, bőröndöket mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közszükségleti cikkeket, férfi ruháneműt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Erős 6 HP. 10 légkörös Hofherr-ourier magánjáró, egy 8 HP. Hofherr magánjáró készlet, 6-os MAV. magánjáró fogaskerékű gőzgép több évi részletre eladó: Friedrich Testvérek gépgyárában Timisoara.

ÜZLETEK.

TÁRSAT KERESSEK ki nagyobb tőkével rendelkezik, meglévő üzlet fejlesztéséhez. Érdeklődők ajánlatát „Biztos befektetés” jelíggel az Aradi Közlöny kiadójába kérem. 5454

ELLÁTÁS.

JÓCSALÁDNAL uriember teljes ellátást keres. Címeket Plesz Gyula céghez. 2789

Őn is tudja, hogy kitűnő minőségű Coventry Royal, Góricke, Dürkopp, Waffnerad és Puch kerékpárokat vehet **részletfizetésre HAMMER VILMOS**

szak üzletében Arad, Piata Avram Iancu 5-6. (Szabadság-tér)

FIGYELEM!

Aki tartós, szép és olcsó cipőt akar, az keresse fel **GARA** cipész üzletét Arad, Str. Eminescu 19. (Deák F.-u.), ahol javítások is elfogadtnak

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ha Budapesten lesz dolga,

ne mulassa el „Solymosi Képszalont” (IV., Kossuth Lajos-megtekinteni a „Solymosi Képszalont” ucca 8 sz., II. 4.) ahol a legismertebb festőművészek eredeti alkotásai, világhírű grafikusok rézkarcai és kiváló magyar szobrászok bronzöntvényei a legnagyobb választékban találhatóak és a legelőnyösebben vásárolhatók. 2587

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthoni Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Ki akar érettségizni? Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII., Mária Terézia-tér három.

Bankköcsönöket

aradi házakra és környékbeli földekre legelőnyösebb feltételekkel betáblázás mellett folyósítottak. **HAASZ ALBERT** Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Minden elfogadható áron

vásárolhatók kiadásból visszamaradt ÜVEG- ÉS PORCELLÁNARUK. Porcellánüzlet, Vaslakat épület, zsidótemplommal szemben. 2798

Máriaradna főutcáján nagyon szép 4 szobás, előszobás, fürdőszobás **uri magánház** elköltözés miatt nagyon olcsón **eladó.**

Kizárólagos megbízott Györfly „Mures” Irodája, Str. Unrei. 16290

Elveszett pénztarca

iratokkal együtt az ujaradi templomtól a Str. Marasesti (Kossuth L.-ucca)-sarkáig vezető utcára on.

Becsületes megtaláló kéri az jutalom ellenében a Kossuth L.-uccai rendőrségnél leadni. 2788

Nr. G. 4256—1926-2.

PUBLICATIUNE DE LICITATIUNE.

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință publică că mișcătoarelor: una mașină de făcut unt prețuită de sumă de 35000 lej se vinde la licitație publică în ziua de 25. Maiu 1927. ora 5 după masă la locuința următorului din Guttenbrunn. Nr. casei 103 pentru încasarea sumei de 11000 lej cap. și acc. în favoarea următorului: Rudolf Bild din Timișoara, cu aceia observare că celui ce va oferi mai mult se va vinde și se va preda contra plății imediat.

Radna, la 5. Maiu 1927.

Lăbășan, s. s.

2786 delegat judecătoresc

VIZUMOK követségeknél Utleve/hosszabítások, C.F.A. bérletak

!! Künstler-vizumiroda !! Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintézt.